HATÁRRENDÉSZETI TANULMÁNYOK

XIX. évfolyam 3-4. szám

2022/3-4. ÖSSZEVONT SZÁM

B U D A P E S T

- 2023 -

A MAGYAR RENDÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSASÁG

HATÁRRENDÉSZETI TAGOZAT

TUDOMÁNYOS, SZAKMAI KIADVÁNYA

Szerkesztő bizottság:
Dr. Balla József, Dr. Gaál Gyula, Görbe Attiláné Dr. Zán Krisztina,
Dr. Vedó Attila, Prof. Dr. Sallai János, Vájlok László

Főszerkesztő:
Dr. Balla József

Felelős szerkesztők:
Vájlok László
Dr. Vedó Attila

Szakmai lektor:
Prof. Dr. Fórizs Sándor

Képszerkesztő:
Oláh Norbertné

A megjelent publikációk szerzői vélemények, melyek nem feltétlenül esnek egybe a szerkesztő bizottság megközelítésével.

Felelős kiadó:
Dr. Balla József r. ezredes
Magyar Rendészettudományi Társaság
Határrendészeti Tagozat Elnöke

HU ISSN 2061-3997 (Online)

Tartalom

Balla József – Vájlok László – Vedó Attila: Lezárta első naptári évét a Határőr Kultúráért Alapítvány 5

1. Bevezetés 5
2. Röviden a Határőr Kultúráért Alapítványról 6
3. Tárgyi emlékek megőrzése 8
4. Határőr emlékhelyek összegyűjtése és megjelenítése 9
5. Digitalizálás és ingyenes kutathatóvá tétel 10
6. Partnerség és kommunikáció 11
7. Összefoglalás 13

Felhasznált irodalom 13

Internetes források: 14

Kovács Gábor: Az európai biztonság záloga, a migrációs útvonalak ellenőrzése 15

Felhasznált irodalom 21

A cikkben szereplő online hivatkozások 21

Pesti Tünde: Interkulturális ismeretek rendőrségi kontextusa 23

Absztrakt 23

Felhasznált irodalom 33

Egyéb, hivatalos dokumentum 35

Jogszabályok: 36

Zsákai Lénárd – Fábrik Ottó: Változások az új schengeni értékelési rendelet fényében 37

Bevezetés 37

1. A schengeni értékelési mechanizmust szabályozó új uniós rendelet 37
2. Változások a schengeni értékelési rendszerben 39
   - 2.1. Új fogalmak 39
   - 2.2 Értékelési formák átalakítása 39
   - 2.3. Értékelési programozás újragondolása 40
   - 2.4. Értékelések kivitelezésének modernizálása 40
   - 2.5. A tagállami szakértői állomány létrehozása 40
   - 2.6. Eljárási határidők szűkítése és az adminisztratív terhek csökkentése 41
   - 2.7. Súlyos hiányosságok orvoslása 42

Összegzés, adalékok 43

Felhasznált irodalom 44
Alkalmazott jogszabályok és uniós dokumentumok 44
Internetes források 44
Veronika Zsófia Tóth - Attila Vedó - Gábor Németh - József Balla: Comparison of field research with human force and UAV 46
Comparison of field research with human force and UAV 46
1. Introduction 47
2. Materials and methods 49
3. Results 50
4. Summary 53
5. References 54
Kalmár Ádám: Recenzió a „Rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői" című kötetről .. 56
Felhasznált irodalom 61
Internetes források 61
Kalmár Ádám: Recenzió a „Rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői" című kötetről Rezümé 62

Balla József[1] – Vájlok László[2] – Vedó Attila[3]

Lezárta első naptári évét a Határőr Kultúráért Alapítvány

1. Bevezetés

2022 januárjában, 15 évvel a határőrség és a rendőrség integrációja után sajnálattal vettük észre, hogy az évszázados múltra visszatekintő önálló magyar határrendészeti szerv emlékezete már csak a volt testületi tagok szívében él. Sem a jogutód szervezet, sem a belügyi tárca nem tett jelentős lépéseket a határőr hagyományok életben tartására annak ellenére, hogy a hazánk európai integrációjában kulcsszerepe volt a testületnek a rendszerváltástól az európai uniós csatlakozáson keresztül egészen a teljes jogú schengeni tagságig. Sokszor emlegetett szívfájdalmunk, hogy a Rendőrmúzeum közelmúltban megújult, európai színvonalú kiállítóterei nem dolgozzák fel még érintőlegesen sem a határőrség történetét, a Hadtörténeti Múzeum pedig nem foglalkozik mélyrehatóan a testület belügyi alárendeltségű időszakával. A határőr hagyományokat egy maroknyi lelkes, egyesületekbe és baráti körökbe tömörülő volt testületi tag tartotta életben, többségében regionális kezdeményezésként. A testületi kultúra, a tárgyi emlékek, a le nem írt történetek elvesztése azzal fenyegetett, hogy megfosztjuk magunkat a múltbeli tapasztalatok feldolgozásától. A múlt hibáiból és sikereiből történő tanulás nem hiányozhat a rendőrség határrendészeti szolgálati ágának jelenéből és jövőjéből sem.

A megfiatalodó, más értékrend szerint felnövekvő határrendész generációk, valamint a felhalmozott tudás és tapasztalat elvesztése ösztönözték az integráció 15. évfordulóján egy olyan civil kezdeményezés létrehozását, amely megőrzi, ápolja és közvetíti a határőrség értékeit és szellemiségét. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszékének oktatói, a tanulmány szerzői e gondolattól vezérelve döntöttek a Határőr Kultúráért Alapítvány (a továbbiakban Alapítvány) létrehozása mellett. A gondolatot szervező munka és tettek követték, melynek eredményeként 2022 márciusában bejegyezték az Alapítványt a civil szervezetek nyilvántartásába. Májusra már elérhető volt az Alapítvány honlapja, amelyet az év végéig majdnem 4000-en kerestek fel. Szeptemberre megnyitottuk az

[1] Dr. Balla József PhD. r. ezredes, egyetemi docens, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar általános és fejlesztési dékánhelyettese, a Határrendészeti Tanszék vezetője, a Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat elnöke, a Határőr Kultúráért Alapítvány kuratóriumának tagja

[2] Vájlok László r. alezredes, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszék mesteroktatója, a Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozat elnökségi tagja, a Határőr Kultúráért Alapítvány kuratóriumának elnöke

[3] Dr. Vedó Attila PhD. r. őrnagy, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszék adjunktusa, a Határőr Kultúráért Alapítvány alapítója és kuratóriumának tagja

első állandó budapesti székhelyű határőr kiállítást, amely több mint 300 látogatót fogadott december 31-ig. Ezek mellett még számos célkitűzésünk megvalósult, amelyekről rövid áttekintést szeretnénk adni a következőkben, megvonva a 2022-es év mérlegét és kijelölve tevékenységünk további irányait.

2. Röviden a Határőr Kultúráért Alapítványról

A Határőr Kultúráért Alapítványt (HÖK)[4] a Budapest Környéki Törvényszék 1400/Pk.60085/2022. ügyszámon 2022.03.18-án vette fel a civil szervezetek nyilvántartásába. A HÖK alapításának célja a magyar határőrizeti szervek, de különösen a határőrség (1945-2007.) kulturális örökségének megőrzése, valamint információs, kommunikációs és tudományos tevékenység végzése. Az Alapítvány alapító okirat szerinti célja „*a határőr kultúrát érintő javak felkutatása, megőrzése, terjesztése és a határőr hagyományok ápolása, valamint a határőr hagyományok ápolására szerveződött civil szervezetek között együttműködés, párbeszéd erősítése.*”

Az Alapítvány küldetése tehát:

- a határőrség múltját, a határőr kultúrát érintő javak felkutatása, megőrzése,
- a testület szellemiségének megőrzése és terjesztése,
- a határőr hagyományok ápolása,
- együttműködés a határőr hagyományok ápolására szerveződött civil szervezetekkel,
- tematikus gyűjtemény létrehozása és gondozása,
- a határőrség emlékének méltó megjelenítése, elismertségének növelése.

Egy testület szervezeti kultúrájának megjelenítése és közvetítése rendkívül összetett és nehéz feladat. A Pályakezdő Tisztek Kézikönyve szerint „*A hagyomány, a tradíció, a múlt szellemi öröksége lehet szervezeti, szakmai, jogalkalmazói egyaránt. … A hagyomány, mint érték, mérték, tapasztalatőrző szerepe az összetartozásra, a múltbeli biztos cölöpökre épít*.”[5] A hagyományok között elbeszélések, évfordulók, emléknapok, testülettel kapcsolatos irodalom, és nagy jelentőségű tárgyi emlékek szerepelhetnek. A testületi szellemet, összetartozást és hagyománytiszteletet leginkább kifejező csapatzászlóról a jelenleg hatályos BM rendelet a

[4] Határőr Kultúráért Alapítvány alapadatai:
Nyilvántartási szám: 13-01-0004281
Adószám: 19327293-1-13
Statisztikai számjel: 19327293-9499-569-13
Bankszámlaszám: 10103850-16248000-01006006 (MKB)
Székhely és postacím: 2310 Szigetszentmiklós, Hullám köz 12.
Honlap: www.hokalapitvany.hu www.hatarorok.hu
e-mail: info@hokalapitvany.hu

[5] Horváth József (szerk): *Pályakezdő Tisztek Kézikönyve*, NKE, Budapest, 2013. 94-95.o.

következőket állapítja meg: „…*A csapatzászló egyben szimbólum, amely kifejezi az elkötelezettséget és tiszteletet a magyar történelmi hagyományok iránt, a haza biztonsága iránti odaadást, elhivatottságot, a közösség erejét*."[6] Hasonlóan a katonai becsület, a hősiesség és dicsőség jelképeként nevezte meg a csapatzászlót például az 1961. évi Belszolgálati Szabályzat is, amely ha elvész „*a csapat parancsnokát és a gyalázatban bűnös egész parancsnoki állományát katonai bíróság elé kell állítani, a csapatot pedig fel kell oszlatni*."[7] Lehet-e szemléletesebben leírni a múltunk és hagyományaink tisztelete iránti szent kötelességet?

Tudományosabb megközelítésben a szervezeti kultúra meghatározó forrásai különösen a közös szervezeti múlt és gondolkodásmód, a szervezetre ható külső behatások, a társadalmi megítélés, a közös értékrend, a vezetők viselkedésmódja, akarata és szándéka.[8] Egy másik megközelítés szerint érdemes a szervezeti kereteket külön választani az egyéntől (embertől). Ebben az értelemben a szervezeti keretek egyeznek a törvény által meghatározott keretekkel, és az egyén az, aki tovább adja az értékeket, „mint a szervezethez és a társaikhoz való hűség és szolidaritás",[9] az egymásnak nyújtott támogatások, illetve a történetmesélések, viselkedési módok által a csoport által elfogadott normák keretében.[10]

Az alapítvány a határőrség közös szervezeti múltja- és gondolkodásmódjaként, annak társadalmi megítélését, a közös értékrendet, a határőrök viselkedésmódját, valamint a testület tudatos önkép-építését és hagyományait definiálja határőr kultúraként.

A HÖK olyan egyéni kezdeményezés, melynek küldetése tehát nem kevesebb, mint átadni és átéreztetni ezt a komplex rendszert és visszaidézni a benyomásokat, élményeket, érzéseket a közkinccsé tett ismeretek és tartalmak által.

Az Alapítvány küldetésének megfelelően az alábbi tevékenységekkel járul hozzá a szervezeti kultúra megőrzéséhez és bemutatásához:

- tárgyi emlékek és egyenruhák gyűjtése, bemutatása,
- a határőr emlékhelyek, volt objektumok nyilvántartásának összeállítása, digitalizált elérhetővé tétele,
- fényképek és filmfelvételek digitalizálása, honlapon történő megjelenítése,

[6] 37/2012. (VIII. 2.) BM rendelet a belügyminiszter által alapított és adományozott elismerésekről, 33.§ (1) bek.

[7] 9/1961. (VIII. 22.) ET határozat a Magyar Népköztársaság Fegyveres Erőinek Belszolgálati Szabályzatáról, 1 sz. mell. 5. pont

[8] Kovács Gábor: *Szervezetvezetési technikák a rendészeti szervezetekben – Azaz hogyan váljunk sikeres vezetővé?* Rendőrség Tudományos Tanácsa, Budapest, 2021. p. 127.

[9] Kovács Gábor - Pesti Tünde: A rendőrségi és a rendőri kultúra megkülönböztetése – a „zsarukultúra" elmélet főbb elemei. *Rendőrségi Tanulmányok*, IV. évf. (2021) 3. sz. p. 56.

[10] Pesti Tünde: Measures against prejudice at the Hungarian Police – theoretical research on police culture and cop culture. [Előítéletek elleni intézkedések a magyar rendőrségnél - elméleti kutatás a rendőri kultúráról és a rendőrkultúráról.], *Belügyi Szemle* 69. évf. (2010) 4. sz., pp. 21-31.

- iratok, szabályzatok, dokumentumok digitalizálása és kutathatóvá tétele,
- tudományos igényű testülettörténeti kutatás,
- ismeretterjesztés és pályaorientáció,
- együttműködési platformok működtetése, konferenciák szervezése.

A következőkben a HÖK eddigi eredményeit, folyamatban levő és a jövőben tervezett tevékenységeit tekintjük át röviden.

3. Tárgyi emlékek megőrzése

A HÖK által gondozott határőr kultúrához kapcsolódó tematikus gyűjtemény és budapesti székhelyű Emlékszoba nagyban hozzájárul a testületi szellemiség megőrzéséhez és a határőrség emlékének méltó megjelenítéséhez. A jelen cikk megírásáig több mint 50 személy felajánlásaiból származó közel 800 emléktárgy, egyenruha, valamint az önálló rendfokozat, kitüntetés és díszjel gyűjtemény több száz tétele kiválóan alkalmas a testület mindennapjainak, hagyományainak és értékeinek nyilvános bemutatására, ugyanakkor fontos küldetésünknek tekintjük valamennyi tárgyi emlék megőrzését, és a legmegfelelőbb emlékhelyre történő eljuttatását.

Terveink szerint 2022 szeptemberében megnyitottuk a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszékével közösen kialakított Határőr Emlékszobát (a továbbiakban Emlékszoba) az NKE Rendészeti Oktatási Épületében.[11] Az RTK által rendelkezésre bocsátott 52 m2-es kiállítótér fejlesztése azóta is folyamatos. Az Emlékszoba a Határrendészeti Tanszék 30 éves fennállásához kapcsolódó ünnepségsorozat részeként[12] egyes napokon egész napos nyitvatartással, 2022 októberétől pedig – a Körmendi Rendvédelmi Technikumban található Rendészettörténeti Kiállításhoz[13] hasonlóan – előzetes bejelentkezés alapján látogatható. A szeptemberi megnyitót követő érdeklődésnek, valamint a Határrendészeti Tanszék által oktatott tantárgyak számára tanteremként történő rendelkezésre állásnak köszönhetően 2022. november 11-én a 200. látogató is átléphette az emlékszoba küszöbét, az évet pedig 328 látogatóval zárhatta.

Az Emlékszoba ugyan bárki számára megtekinthető, de a szélesebb körű elérhetőség érdekében időszakos kiállításokat is tervezünk rendőri szervek objektumaiban, együttműködő partnereinknél vagy a Rendőrmúzeumban, amelyekről egyeztetések folynak.

---

[11] 1089 Budapest, Diószegi Sámuel utca 38-40.

[12] Balla József - Vájlok László - Vedó Attila: A határrendészeti tisztképzés harminc éve – már nem katonák kellenek! *Belügyi Szemle* 70. évf. (2022) 10. sz. pp. 1943-1958.

[13] 1992. március 19-től itt működött a Határőrség Központi Múzeuma, jelenleg több fegyveres testület múltját is bemutató tárlatként működik. (9900 Körmend, Alkotmány Utca 5.).

A határőrség tárgyi emlékeit bemutató helyi gyűjtemények és emlékhelyek száma örvendetes módon egyre nő. Sokan teszik hát fel a kérdést: miben több a HÖK Emlékszobája vagy miben más? A válasz rendkívül egyszerű: nem kell, hogy több legyen és egyes speciális tárgyköröktől eltekintve nem is az. Nagy előnye azonban, hogy Budapesten került kialakításra, így potenciálisan még több érdeklődő érheti el, mint a már meglévő és működő, de nem fővárosi helyszíneket. Az Emlékszoba megtekintésekor fontosnak tartjuk, hogy a látogató információt kapjon az országosan elérhető hasonló témájú kiállításokról, így közvetve a Budapesten kívüli helyszínek látogatottságát is növelheti.

Van azonban néhány kiemelkedő témakör, amelyben többet szeretnénk nyújtani, mint a jelenlegi határőr emléktárlatok többsége:

1. Tematikus kitüntetés és díszjel gyűjteményünk nemcsak a határőrök által elérhető valamennyi állami és testületi elismerést mutatja be, de adományozó, viselési, és egyéb dokumentumokkal támogatva ismerteti is azokat. Országosan egyedülálló módon a gyűjtemény a határőrség társadalmi kapcsolataira és utánpótlásnevelésére is kiterjed, különös tekintettel az Úttörő Ifjú Gárdára.
2. Rendfokozat gyűjteményünk a határőrség valamennyi rendszeresített egyenruházatán viselhető rendfokozati jelzéseket mutatja be 1964-2007. között. A gyűjtemény csaknem teljes, azonban még rendezés alatt áll.
3. A plakett és testületi kiadvány gyűjtemény hivatott bemutatni a szervezeti kultúrát, a szimbolikát és a parancsnoki – és néhol testületen belüli politikai – nevelőmunka sajátosságait. Folyamatosan bővülő plakettgyűjteményünk több mint 150 darabból áll, azonban még sok száz tétel kell, hogy teljessé válhasson.

A 2023 évre kitűzött céljaink között szerepel, hogy fokozzuk együttműködésünket a Körmendi Rendvédelmi Technikum által gondozott Apátistvánfalvi Határőr Emlékhellyel és közreműködjünk kiállítótereik megújításában.

Tovább bővítenénk kitűntetés és díszjel gyűjteményünket, amelyet digitális tartalmak honlapon történő elhelyezésével és papír alapú kiadvánnyal is kiegészítenénk.

4. Határőr emlékhelyek összegyűjtése és megjelenítése

Ahogy a fentiekben is írtuk nem célunk, hogy a meglévő emlékhelyeket pótoljuk vagy kiváltsuk, sokkal inkább, hogy kiegészítsük azok tartalmát. Az elmúlt években azonban a különböző emléktárgyak összegyűjtése, emlékhelyek kialakítása mellett egyre szélesebb körben mutatkozik igény a volt határőr őrsök, objektumok, emléktáblák, és más helyhez kötött

emlékek felkeresésére is. A volt határőrök vagy a testület iránt más okból érdeklődők szabadidős tevékenységeik során szívesen térnek be régi emlékeket idéző helyszínekre. Ezekről az akár turisztikailag is frekventált helyszínekről szándékunkban áll minél teljesebb nyilvántartást összeállítani, amelyet térképi megjelenítéssel a HÖK honlapján, valamint később akár mobiltelefonos applikáció formájában is hozzáférhetővé teszünk. A különböző határőrségi kötődésű emlékhelyek fényképes nyilvántartásának összeállítása rendkívül időigényes feladat, így bár a munka már megkezdődött, befejezése későbbi terveink között szerepel. Megjegyzendő azonban, hogy e feladatunkba vonhatók be leginkább a partner- és nyugdíjas szervezetek, képzésben résztvevők, valamint az iskolai közösségi szolgálat teljesítésére kötelezett diákok.
A 2022-es évben több mint 60 emlékhelyről állítottunk össze listát, amelyben kiemelt szerepe volt Kőrösi Zoltán Úrnak, aki több társadalmi szervezet és hagyományőrző közösség tagságának segítségével számos emlékhelyről küldött meg feldolgozásra alkalmas adatlapokat.

5. Digitalizálás és ingyenes kutathatóvá tétel

Az emléktárgy gyűjtemény létrehozása, bővítése, megőrzése, gondozása és ellenszolgáltatás nélküli kutathatóvá tétele mellett kiemelt szerepet szánunk a birtokunkba kerülő dokumentumok és fényképek digitalizálásának és közzétételének, amellyel nem csak a kutatóknak kínálunk értékes forrásanyagokat, hanem minden érdeklődőnek, volt sorállományú vagy hivatásos határőrnek, de akár a rendvédelmi hivatás iránt érdeklődő fiatalnak is biztosítjuk e kiváló szervezet megismerésének lehetőségét. Tervezett feladataink e körben szintén három részre oszthatók:

1. A birtokunkba kerülő fényképi emlékanyag digitalizálása, kategorizálása és elérhetővé tétele a honlapon. Sajnálatos, hogy jelenleg nem érhetők el széles körben fényképek a határőrség életéről, holott a sokkal jelentősebb forrásanyag pusztuláson átesett testületek – pl. a Magyar Királyi Csendőrség – fotóarchívuma kiválóan feldolgozásra került.[14]
2. A birtokunkba kerülő, személyes adatot nem tartalmazó szakmai dokumentumok digitalizálása és elérhetővé tétele a honlapon.
3. A Határőr (Országhatár, Határszél) és a Hazáért magazinok valamennyi évfolyamának digitalizálása és ingyenes elérésének biztosítása a HÖK honlapján. E feladatrészben több partnerünkkel közösen egyeztetéseket folytattunk az Arcanum Adatbázis Kft-vel.

Ezek eredményeként a magazinok 1946-2007 közötti évfolyamai – az 1951-56 évek és az 1965 év kivételével – elérhetővé váltak honlapjukon az előfizetők számára.[15] Ebben kiemelt szerepe

[14] Lásd: https://csendor.com/site/muzeum-m.html
[15] Lásd: https://adt.arcanum.com/hu/collection/Hataror/

volt Tanyik József Úrnak és az Apátistvánfalvi Határőr Emlékhely gyűjteményének. Az alapítvány saját példányaival kiegészítve az eddigi legteljesebb formában sikerült elérhetővé és kutathatóvá tenni a testületi lapokat, amelyről honalunkon hírt is adtunk.[16]
2023. évi terveink között szerepel megfelelő tárhely biztosítása honlapunkon annak érdekében, hogy valamennyi lapszám ingyenesen kutathatóvá váljon a nem Arcanum előfizetők számára is.

6. Partnerség és kommunikáció

A határőr kultúra nyilvános bemutatása és elismertségének növelése érdekében a HÖK együttműködik a katonai és rendvédelmi hagyományőrző egyesületekkel, tudományos társaságokkal, civil szervezetekkel, amelyek között összekötő kapocsként is kíván szolgálni rendezvényei és tájékoztató tevékenysége révén. Jelenleg a civil szervezetek listájában 15 bejegyzett határőr hagyományőrző és egyéb testületi kötődésű civil szervezet található, de még számos közösség ápolja a testületi hagyományokat, gyűlik össze megemlékezések és évfordulók alkalmából. Kiemelt célunk, hogy olyan közös párbeszéd platformot hozzunk létre, ahol e szervezetek és szerveződések képviselői találkozhatnak egymással és a szolgálati ág jelenleg is aktív tagjaival. E célból rendszeres tudományos konferenciákat, valamint – együttműködésben a testület történetét kutató tudományos társaságokkal[17] – közös rendezvényeket tervezünk. Célkitűzéseink közül talán ez igényli a legnagyobb anyagi erőforrásokat.
Az alapítvány nyílt, vagyis tevékenységét és céljait bárki támogathatja, tagfelvételét bárki kérheti, amelyről a Kuratórium dönt. A HÖK tagjainak és támogatóinak listája a honlapon elérhető, ahogy a taggá váláshoz szükséges részletes tájékoztató is.

A 2022. év adatai alapján tagjaink száma 19 fő, akik közül 4 fő alapító tag, 15 fő pedig 2022. júniusától írásos nyilatkozattal csatlakozott az alapítványhoz.[18]

[16] https://hokalapitvany.hu/hataror-a-hazaert-orszaghatar-magazinok-digitalizalasa/
[17] Kiemelten a Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozatával, a Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztályával és a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Határőr Szakosztályával.
[18] HÖK taggá válhat az, aki magára nézve elfogadja az Alapítvány célkitűzéseiben foglaltakat és egyúttal kéri az Alapítványhoz való csatlakozás lehetőségét a „Belépési nyilatkozat és tagnyilvántartó lap", valamint a „Hozzájáruló nyilatkozat személyes adatai megismeréséhez és kezeléséhez („GDPR nyilatkozat")" lap kitöltésével és eredetben történő megküldésével az ott megjelölt címre. A HÖK tag saját kérésére jogosulttá válik a Kuratórium döntéseiről soron kívül értesülni, a Kuratórium üléseire témát javasolni, azon felvetéssel élni. Zárt ülés kivételével részt vehet a Kuratórium éves rendes ülésén.

Tagjaink közül többen pénzbeli felajánlással is támogatták céljaink elérését, de tagfelvételét nem kérő támogatóink is bőven akadtak. Összesen 10 fő magánszemély és egy közösség jóvoltából a törzstőkével együtt több mint egymillió forint összegű pénzügyi forrással zártuk az évet. Az összegyűjtött tőke elsősorban a 2023. évre tervezett legnagyobb vállalkozásunk finanszírozását szolgálja. Hosszú egyeztetést követően 2022. augusztusában haszonkölcsön szerződés megkötésére került sor a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitánysággal, melynek tárgya egy VW Transporter T5 2,5 TDI – jelenleg üzemképtelen – gépjármű. A határőrség számára 2007-ben beszerzett jármű a közelmúltban kivonásra került a rendőri szolgálatból. Ezzel megnyílt számunkra a lehetőség, hogy eredeti állapotába helyreállítsuk és a testület múltját érintő rendezvényeken bemutassuk. Bár jelentős tőke gyűlt össze, a teljes javítási költség finanszírozásához további felajánlásokra is szükség lesz. Bízunk benne, hogy 2023 végére megkezdődhet a helyreállítás, ami nagy lépést jelentene a volt határőrségi járműállomány megőrzésében is. Választásunk azért is esett e típusra, mivel a hagyományőrző egyesületek és lelkes magánszemélyek által megmentett gépjárművek között jelenleg nem található ilyen.

Kétségtelen, hogy a mai világban a legfontosabb kommunikációs platformnak tekinthető a honlap és a közösségi média. Honlapunk kialakítása a www.hokalapitvany.hu és a www.hatarorok.hu domain címek megvásárlásával vette kezdetét 2022 áprilisában. Májusban már bizonyos korlátozott szolgáltatásokkal látogatható volt és az év végére fontos fóruma lett a határőr közösséget érintő híreknek. A júniusban telepített új, Lada Niva rendszámtáblát formázó látogatószámláló alapján 3602 fő kereste fel honlapunkat, ami a honlap indulása óta több mint 4000 látogatót jelent.
A közösségi médiában történő megjelenés szintén kiemelten fontos számunkra. Facebook fiókunk[19] követőinek száma július 23-ai indulása óta az év végére 56 főre nőtt. Bejegyzéseinket és híreinket havonta több ezren tekintik és osztják meg.

A tudományos és szakmai folyóiratokban és fórumokon történő megjelenés a fentiek ellenére megőrizte jelentőségét, hiszen célunk maradandó és értékteremtő tevékenység végzése.

A Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozata és a Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja által június 23-án rendezett "A

[19] https://www.facebook.com/hokalapitvany

rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői" című konferencián az alapítvány lehetőséget kapott a bemutatkozásra. Ennek eredményeként a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXIV. évfolyamában „Balla József – Vájlok László – Vedó Attila: Bemutatkozik a Határőr Kultúráért Alapítvány" címmel cikk jelent meg tevékenységünkről.[20]

Nem sokkal hivatalos bejegyzésünket követően már konferencia is fémjelezte tevékenységünket. 2022. május 11-én „Akaraton kívül nehéz helyzetben" címmel a Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozatával közösen sikeres konferenciát szerveztünk, majd szeptember 1-jén a Határrendészeti Tanszék 30 éves fennállása alkalmából rendezett konferencia szervezésében vettünk részt.[21] Mindkét rendezvény hozzájárult az alapítvány népszerűségének növeléséhez.

7. Összefoglalás

Célunk – a fent bemutatott tevékenységeken keresztül egyszerűen összefoglalható, de annál nehezebben elérhető. A HÖK szándéka, hogy megadja a választ arra az idő múlásával egyre fontosabb kérdésre: milyen volt a határőrség és milyen volt határőrnek lenni? Most még van esélyünk objektív képet festve megőrizni azokat az emlékeket és történeteket, amik csak a volt határőrök emlékezetében élnek, így velük együtt el is tűnnek. Nagy vállalás egy ilyen jelentős és számtalan hagyománnyal rendelkező testület múltját megőrizni, különösen, ha nem a tárgyakra, hanem a sokkal megfoghatatlanabb érzésekre és benyomásokra gondolunk. Szándékunkat azonban a feladat nehézsége nem változtatja meg és bízunk abban, hogy a határőrség egyik legszebb hagyománya, az összetartás és közös cselekvés ehhez is hozzásegít mindet, ezzel gazdagítva egész nemzetünk történelmét és építve jövőjét. Első naptári évünk sikeres volt és bízunk abban, hogy a következő évekről is hasonló konklúziókkal adhatunk hírt.

Felhasznált irodalom

1. Balla József – Vájlok László – Vedó Attila: Bemutatkozik a Határőr Kultúráért Alapítvány. In: Gaál, Gyula; Hautzinger, Zoltán (szerk.) A rendkívüli helyzetek

[20] Balla József – Vájlok László – Vedó Attila: Bemutatkozik a Határőr Kultúráért Alapítvány. In: Gaál, Gyula; Hautzinger, Zoltán (szerk.) A rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, Magyar Rendészettudományi Társaság (2022) 368 p. pp. 303-310. 8 p.

[21] https://hokalapitvany.hu/konferencia-majus-11/ ; https://hokalapitvany.hu/hataror-emlekhely-emlekszoba-avatasa/

biztonsági tényezői. Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, Magyar Rendészettudományi Társaság (2022) 368 p. pp. 303-310. p. 8.
2. BALLA József - VÁJLOK László - VEDÓ Attila: A határrendészeti tisztképzés harminc éve – már nem katonák kellenek! *Belügyi Szemle* 70. évf. (2022) 10. sz. pp. 1943-1958.
3. Horváth József (szerk): *Pályakezdő Tisztek Kézikönyve*, NKE, Budapest, 2013. pp. 94-95.
4. Kovács Gábor: *Szervezetvezetési technikák a rendészeti szervezetekben – Azaz hogyan váljunk sikeres vezetővé?* Rendőrség Tudományos Tanácsa, Budapest, 2021. p. 127.
5. Kovács Gábor - Pesti Tünde: A rendőrségi és a rendőri kultúra megkülönböztetése – a „zsarukultúra" elmélet főbb elemei, *Rendőrségi Tanulmányok*, IV. évf. (2021) 3. sz. p. 56.
6. Pesti Tünde: Measures against prejudice at the Hungarian Police – theoretical research on police culture and cop culture [Előítéletek elleni intézkedések a magyar rendőrségnél - elméleti kutatás a rendőri kultúráról és a rendőrkultúráról], *Belügyi Szemle* 69. évf. (2010) 4. sz., pp. 21-31.
7. 37/2012. (VIII. 2.) BM rendelet a belügyminiszter által alapított és adományozott elismerésekről
8. 9/1961. (VIII. 22.) ET határozat a Magyar Népköztársaság Fegyveres Erőinek Belszolgálati Szabályzatáról.

Internetes források:

https://csendor.com/site/muzeum-m.html

https://adt.arcanum.com/hu/collection/Hataror/

https://hokalapitvany.hu/hataror-a-hazaert-orszaghatar-magazinok-digitalizalasa/

https://www.facebook.com/hokalapitvany

https://hokalapitvany.hu/konferencia-majus-11/ ; https://hokalapitvany.hu/hataror-emlekhely-emlekszoba-avatasa/

Kovács Gábor

Az európai biztonság záloga, a migrációs útvonalak ellenőrzése

Korunk egyik meghatározó kihívása, amellyel az Európai Unió és az európai országok szembesülnek az a migráció, a modern kori népvándorlás, amely biztonsági kockázatot is magában hordoz, különösen, ha olyan államból érkeznek a személyek, ahol alacsony a közbiztonság és a szociális háló gyengén funkcionál.

Az Európai Unióba irányuló migráció, mint folyamat több útvonalon valósul meg, ezek lehetnek szárazföldi és tengeri útvonalak is. A szárazföldi útvonalak közül kiemelkedő a nyugat balkáni útvonal, amely, mint a schengeni térség és egyben az Európai Unió külső határain, többek között Magyarországon jelenik meg.

Általánosságban elmondható, hogy több nagyobb útvonalat különböztetünk meg, amely mindegyike az Európai Unióba, azon belül is a „jobb körülményekkel" rendelkező nyugat-európai államokba irányul.

Az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség, (FRONTEX) a következőképpen csoportosítja a migrációs útvonalakat:

- nyugat-afrikai útvonal,
- nyugat-mediterrán útvonal,
- közép-mediterrán útvonal,
- nyugat-balkáni útvonal,
- kelet-mediterrán útvonal,
- keleti határok útvonal,
- a csatorna útvonal.

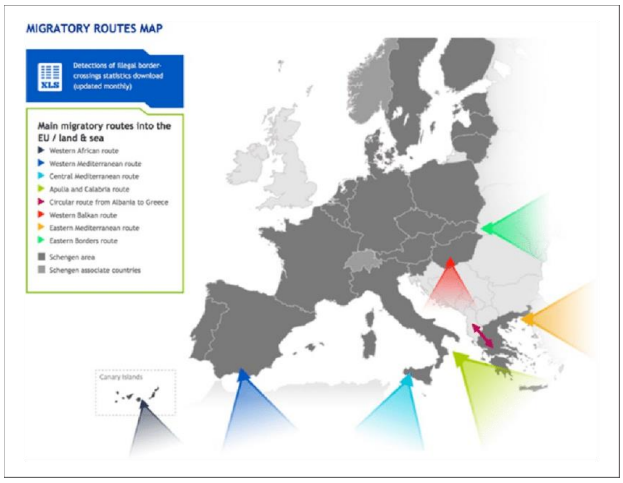

Migrációs útvonalak Európában[1]

<u>A nyugat-afrikai útvonal</u>[2]

Az útvonal magába foglalja Szenegált, Gambiát, Marokkót, amely útvonal célja a Kanári-szigetek és Spanyolország. Korábban nem tartozott a legnagyobb nyomásnak kitett útvonalak közé, azonban a korábbi években növekvő tendencia figyelhető meg. 2021-ben a főbb állampolgársági kategóriák, akik ezt az útvonalat használták Marokkó és más észak-afrikai államok állampolgárai. A 2020-as évben a koronavírus következtében bevezetett határellenőrzések miatt, ez az útvonal előtérbe került, az ott észlelt migrációhoz kapcsolódó cselekmények dinamikusan megnőttek.

Évszám	Illegális határátlépések száma
2021	22.504 fő
2020	23.029 fő
2019	2.718 fő
2018	1.323 fő
2017	421 fő
2016	671 fő

<u>A nyugat-mediterrán útvonal</u>[3]

A nyugat- mediterrán útvonal, tengeri útvonal, amely a Földközi- tengeren keresztül zajlik, Spanyolország és Marokkó közötti tengeri részen, a célország ebben az esetben is

[1] https://www.researchgate.net/figure/Frontex-migratory-routes-map-screenshot-taken-28-September-2017-Frontex-2017_fig1_324020686 Letöltés: 2022.11.20.
[2] FRONTEX Migratory Routes Western African Route: https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/western-african-route/ (A letöltés időpontja: 2022.11.01.)
[3] FRONTEX Migratory Routes Western Mediterranean Route:https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/western-mediterranean-route/ (A letöltés időpontja: 2022.11.01.)

Spanyolország, a kiindulási ország az észak-afrikai országok, mint Marokkó és Algéria, ez az útvonal azonban nem csak az embercsempészethez kapcsolódik, hanem megjelenik a kábítószercsempészét is. Az útvonalat használók főbb állampolgársági kategóriái az algériai és a marokkói.

A 2020-as évben a koronavírus következtében bevezetett határellenőrzések miatt, ez az útvonal háttérbe került, az ott észlelt migrációhoz kapcsolódó cselekmények csökkentek, az útvonalat használók áttértek a nyugat- afrikai útvonalra.

Évszám	Illegális határátlépések száma
2021	18.466 fő
2020	17.228 fő
2019	23.969 fő
2018	56.245 fő
2017	23.063 fő
2016	9.990 fő

A közép-mediterrán útvonal[4]

A közép- mediterrán útvonal is hasonlóan a korábbiakhoz a Földközi- tengeren keresztül vezet, ennek az útvonalnak a kiinduló államai is az észak- afrikai államok, mint Marokkó és Tunézia. A célország, azonban ebben az esetben Olaszország, ez az egyik kiemelkedő migrációs útvonal az Európai Unióba.

Évszám	Illegális határátlépések száma
2021	68.315 fő
2020	36.435 fő
2019	14.874 fő
2018	24.800 fő
2017	119.385 fő
2016	181.459 fő

[4] FRONTEX Migratory Routes Central Mediterranean Route: https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/central-mediterranean-route/ (A letöltés időpontja: 2022.11.01.)

A nyugat-balkáni útvonal[5]

Az Európai Unió területére irányuló egyik legfőbb útvonal, amely szárazföldön vezet keresztül az Európai Unió tagállamaiba. Az útvonal elsődleges kiinduló állomása Görögország és Bulgárián keresztül a schengeni térség külső határához vezet, a Magyarország és Szerbia között található határszakaszra. A főbb nemzetiségek, akik ezt az útvonalat használják a szírek, irakiak, irániak, de megjelennek az afgánok és az észak- afrikai államok állampolgárai.

Évszám	Illegális határátlépések száma
2021	61.735 fő
2020	26.969 fő
2019	15.152 fő
2018	5.869 fő
2017	12.176 fő
2016	130.325 fő

A kelet-mediterrán útvonal[6]

A kelet- mediterrán útvonal magába foglalja Görögországot és Ciprust, mint az Európai Unió tagállamait. Ezt az útvonalat főként a szírek, afgánok és a törökök használják. A fent említett országokból a tovább utazás után eljutnak a nyugat- balkáni útvonalhoz.

Évszám	Illegális határátlépések száma
2021	20.567 fő
2020	20.280 fő
2019	83.333 fő
2018	56.561 fő
2017	42.319 fő
2016	182.277 fő

A keleti határok útvonal[7]

[5] FRONTEX Migratory Routes Western Balkan Route: https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/western-balkan-route/ (A letöltés időpontja: 2022.11.01.)

[6] FRONTEX Migratory Routes Eastern Mediterranean Route: https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/eastern-mediterranean-route/ (A letöltés időpontja: 2022.11.01.)

[7] FRONTEX Migratory Routes Eastern Borders Route: https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/eastern-borders-route/ (A letöltés időpontja: 2022.11.01.)

Az Európai Unió keleti külső határain is megjelennek a migrációs folyamatok, habár nem olyan kiemelkedő mértékben, mint a többi útvonalon. Ehhez az külső határokhoz tartozik a Fehéroroszországgal, Moldovával, Ukrajnával, Oroszországgal közös határszakasszal rendelkező tagállamok határszakaszai, mint Észtország, Finnország, Magyarország, Litvánia, Lettország, Lengyelország, Szlovákia és Románia.

Évszám	Illegális határátlépések száma
2021	8.184 fő
2020	677 fő
2019	722 fő
2018	1.084 fő
2017	872 fő
2016	1.384 fő

A csatorna útvonal[8]

Az útvonal a kontinentális Európa és az Egyesült Királyság közötti területre korlátozódik. 2021-ben több mint 52.000 alkalommal próbáltak meg kis hajók segítségével átjutni a két terület között, amelyből 22.000 alkalmat a francia és belga hatóságok észleltek, 30.000 alkalmat az Egyesült Királyság hatóságai észleltek.

Magyarországon áthaladó útvonal

A nyugat- balkáni útvonal Magyarország szempontjából kiemelkedően releváns, hiszen ez a migrációs útvonal átvezet a Görögország - Törökország közötti határszakasztól egészen az Európai Unió schengeni határszakaszának külső részére, a Magyarország és Szerbia közötti határszakaszig.

A magyar – szerb határszakaszon jelenleg több lépcsős határőrizet valósul meg, amelyet a rendészeti állomány hajt végre, továbbá a migrációs nyomásra válaszul kialakításra került az ideiglenes biztonsági határzár és a hozzátartozó rendszerek (kamerarendszerek, infrastrukturálishálózat), amelyek célja a schengeni külső határ őrizetének a maximalizálása.

Az ideiglenes biztonsági határzár megépítését követően a korábbi szerb – magyar határszakaszról eltolódott a migrációs útvonal a Szerbia és Horvátország közötti határszakaszra.

[8] FRONTEX Migratory Routes The Channel Route: https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/the-channel-route/ (A letöltés időpontja: 2022.11.01.)

A koronavírus időszakában a járvány terjedése miatt, több európai uniós tagállam is visszaállította ideiglenesen a belső határokon történő ellenőrzéseket, amelyek befolyásolták a migrációs folyamatokat, hiszen ennek okán a célországokba (Németországba, Franciaországba és egyéb más nyugat-európai országokba) történő eljutás során több esetben kell ellenőrzésen átesni.

A migrációs folyamat a koronavírus okozta lezárásokat követően ismét megerősödött, amely során a schengeni tagállamok új kihívással néztek szembe, amely során több kompenzációs intézkedés került végrehajtásra, amelyek során fokozódott a nemzetközi együttműködés a tagállamok között. Ennek az együttműködésnek a kiváló példája a magyar – osztrák közös ellenőrzések végrehajtása a Magyarország és Ausztria közötti határszakaszon, amely, mint az egyik fő útvonal ellenőrzés alá került, több esetben is került végrehajtásra illegális migrációhoz kapcsolódó rendészeti intézkedés. A közös ellenőrzések hatására ismét változás következett be a migrációs útvonalakban, azok hazánkon keresztül Szlovákia és Csehország irányába, majd onnan Nyugat-Európába irányultak. Ennek hatására együttműködés kezdődött Magyarország és Szlovákia, valamint Szlovákia és Csehország[9] között, amely az „új" útvonal ellenőrzésére irányult.

A migrációs útvonalak biztosítása, mint az Európai Unió biztonságának záloga

A korábbi időszakoktól eltérően megjelent a terrorizmus az Európai Unió területén, más számos olyan fenyegetés jelent meg az Európai Unióban, amely a migrációra vezethető vissza, ennek szomorú példája a 2015-ben Franciaországban bekövetkezett terrortámadás[10] vagy a 2020-ban bekövetkezett Ausztriát érintő bécsi terrorcselekmény végrehajtása[11].

Maga a terrorizmus a globalizáció egyik melléktermége, amelynek táptalaja a társadalmi egyenlőtlenség, valamint a szegénység és a már meglévő diktatúrák hatalomvágya. A terrorizmus közvetlen veszélyt jelent nemcsak lokálisan, hanem globális szinten is.[12]

Az illegális migrációnak a kontroll alatt tartásának a legfőbb eszköze a rendészeti szervek által végrehajtott ellenőrzések, határőrizeti tevékenységek ellátása.

---

[9] Nem 15, hanem 45 nappal hosszabbította meg Csehország a szlovák határ ideiglenes ellenőrzését: https://ma7.sk/nagyvilag/ennek-sose-lesz-vege-ujabb-15-nappal-hosszabbitotta-meg-a-hatarellenorzeseket-csehorszag (A letöltés időpontja: 2022.11.04.)

[10] A terror órái Párizsban: https://hu.euronews.com/2015/11/14/parizsi-merenyletek-az-egyik-elkoveto-a-hirszerzes-altal-korabbrol-ismert (A letöltés időpontja: 2022.11.05.)

[11] Minden, amit a bécsi terrortámadásról eddig tudunk: https://hu.euronews.com/2020/11/03/minden-amit-a-becsi-terrortamadasrol-eddig-tudunk (A letöltés időponja:2022.11.05.)

[12] Babos Tibor: Az európai biztonság öt központi pillére. Zrínyi Kiadó 2007. pp. 52. https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/babos_tibor.pdf Letöltve: 2022.11.19.

A migráció egy dinamikus folyamat, amely során szükséges, sőt elengedhetetlen a tagállamok közötti együttműködés. A jelenleg meglévő és használt migrációs útvonalak változnak, abban az esetben, ha ellenőrzés alá kerül az egyik útvonal az embercsempészettel foglalkozó szervezetek új útvonalakat vesznek igénybe.

A fent leírtak alapján, a rendészeti és határellenőrzési feladatban résztvevő rendészeti állomány feladatát kell képezze a meglévő és az újonnan megszerzett adatok elemzése a leghatékonyabb fellépés érdekében, mivel az illegális migráció minden esetben valamely reagálás, új kihívásra való választ követően valósul meg.

Felhasznált irodalom

1. Bak Pál – Hangács Ádám – Polák Attila – Szabó Márk – Veres Eszter Adrienn: Az Európát érintő fő migrációs útvonalak és a bevándorlás alakulása. http://real.mtak.hu/124956/1/HSZ_2018_146_5_Bak_Pal.pdf (A letöltés időpontja: 2022.11.01.)
2. Babos Tibor: Az európai biztonság öt központi pillére. Zrínyi Kiadó 2007. pp. 52. https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/babos_tibor.pdf Letöltve: 2022.11.19.

A cikkben szereplő online hivatkozások

1. FRONTEX Migratory Routes Western African Route: (A letöltés időpontja: 2022.11.01.) https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/western-african-route/
2. FRONTEX Migratory Routes Western Mediterranean Route: (A letöltés időpontja: 2022.11.01.) https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/western-mediterranean-route/
3. FRONTEX Migratory Routes Central Mediterranean Route: (A letöltés időpontja: 2022.11.01.) https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/central-mediterranean-route/
4. FRONTEX Migratory Routes Western Balkan Route: (A letöltés időpontja: 2022.11.01.) https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/western-balkan-route/
5. FRONTEX Migratory Routes Eastern Mediterranean Route: (A letöltés időpontja: 2022.11.01.) https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/eastern-mediterranean-route/

6. FRONTEX Migratory Routes Eastern Borders Route: (A letöltés időpontja: 2022.11.01.) https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/eastern-borders-route/
7. FRONTEX Migratory Routes The Channel Route: (A letöltés időpontja: 2022.11.01.) https://frontex.europa.eu/we-know/migratory-routes/the-channel-route/
8. Nem 15, hanem 45 nappal hosszabbította meg Csehország a szlovák határ ideiglenes ellenőrzését: https://ma7.sk/nagyvilag/ennek-sose-lesz-vege-ujabb-15-nappal-hosszabbitotta-meg-a-hatarellenorzeseket-csehorszag (A letöltés időpontja: 2022.11.04.)
9. A terror órái Párizsban: https://hu.euronews.com/2015/11/14/parizsi-merenyletek-az-egyik-elkoveto-a-hirszerzes-altal-korabbrol-ismert (A letöltés időpontja: 2022.11.05.)
10. Minden, amit a bécsi terrortámadásról eddig tudunk: https://hu.euronews.com/2020/11/03/minden-amit-a-becsi-terrortamadasrol-eddig-tudunk (A letöltés időponja:2022.11.05.)

Pesti Tünde[1]

Interkulturális ismeretek rendőrségi kontextusa

Intercultural knowledge in the context of police

Absztrakt

A cikkben a szerző az interkulturális ismereteket helyezi a rendőrség kontextusába, felvázolva az 1990-es években bekövetkezett társadalmi változásokat Európában, valamint azok hatását mind a társadalom tagjaira, mind pedig a rendőrségekre. A társadalmi és gazdasági változásokhoz kapcsolódó konfliktusok a rendőrségek szerepének és a rendőrök felkészítésének átgondolását is igényelték. A rendőrségek részére 1996-ban a Rotterdami Charta-ban fogalmazták meg a lehetséges megoldásokat. Napjainkra a nemzetközi interakciók a rendőrségi hivatás kontextusában a mindennapok részévé váltak, így a cikk szerzője szerint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Karán folyó rendőri felsőoktatás képzési portfóliójának további bővítése szükséges inter/transzkulturális ismeretekkel.

Kulcsszavak: inter/transzkulturális ismeretek, rendőrségi felsőoktatás, Rotterdami Charta.

Abstract

In the article, the author places intercultural knowledge in the context of policing, outlining the social changes that took place in Europe in the 1990s and their impact on both members of society and the police. The conflicts associated with these social and economic changes have also called for a rethinking of the role of police forces and the training of police officers. Possible solutions for police forces were formulated in the Rotterdam Charter in 1996. Nowadays, international interactions in the context of the police profession have become part of everyday life, and the author of the article believes that the training portfolio of the higher police education at the National University of Public Service, Faculty of Police Studies needs to be further expanded with inter/transcultural knowledge.

Keywords: inter/transcultural knowledge, police higher education, Rotterdam Charter.

Az 1990-es évek jelentős társadalmi változásokat hoztak Európában. Régi államok bomlottak fel, új nemzetállamok alakultak, szorosabbá vált az európai országok együttműködése,

[1] ORCID: 0000-0003-1211-7890

megvalósult a szabadabb munkaerő-áramlás. Az unió négy alapelvének– személyek, áruk, szolgáltatások, személyek szabad mozgása – alkalmazása 1993-ra megvalósult.

A gazdasági célú migráció, munkaerő-áramlás tekintetében a legnagyobb nyomás a nagyobb ipari országokra – Franciaország, Németország és Nagy-Britannia – helyeződött. A változások következtében az akkori Európai Unió területén,[2] tagállamonként eltérő mértékben, de egyértelműen fokozódtak a faji jellegű konfliktusok és incidensek, esetenként a rendőrök érintettségével is. Ezért nem csak a társadalom, hanem a rendőrség figyelme is az eltérő kultúrák és a konfliktusok feloldásának irányába fordult.

A konfliktus oka sokszor a gazdasági konkurencia, a rendelkezésre álló erőforrások elosztása, és ebből fakadóan az érdekek ütközése volt. A célországban *„a bevándorlók és a nem bevándorló lakosok úgy érzékelhetik, hogy érdekeik egymással versengenek, és a különböző bevándorló csoportok és az őslakosság közötti integrációs folyamat veszteseiként vagy nyerteseiként tekinthetnek magukra."*[3] A származási országban pedig a munkaerő hiánya, és a következtében felmerülő gazdasági problémák vezethetnek elégedetlenséghez, hiszen *„amikor a migráns kivándorol, a származási országa elveszítheti azt a gazdasági potenciált, amit ő képvisel, azt az erőforrást, amit a migráns jelent és az addig a migránsra fordított költségei is elveszni látszanak."*[4]

Robin Oakley 1990-1999 között 57 cikket és jelentést írt,[5] illetve nyújtott be az Európa Tanácshoz, amelynek Magyarország 1990. november 6. óta a tagja. A jelentésekben társadalmi, gazdasági jelenségekre és az alábbi folyamatra hívta fel a figyelmet.

- megnőtt a munkacélú bevándorlók és menekültek száma,
- a bevándorló és menekültmozgások további növekedése várható, főként a határellenőrzések csökkentésével vagy megszűnésével,
- a legtöbb bevándorló (a honi lakosság által nem kielégített munkaerő-kereslet következtében) szakképzetlen és rosszul fizetett foglalkozásokban helyezkedik/helyezkedett el,
- a fentiek következménye, hogy gazdaságilag hátrányos helyzetbe és sokszor jogilag marginális státuszba kerülnek, így eltérő mértékben kirekesztettnek bizonyulnak,
- a kirekesztés egyre elfogadhatatlanabbnak bizonyul a bevándorló közösségekben, főleg, ahogy a letelepedés időtartama meghosszabbodik, és új, európai születésű generációk jelennek meg,

---

[2] 1993-ig Európai Közösségek.

[3] Delors, Jacques et al: *Oktatás- rejtett kincs, a Jacques Delors vezette Nemzetközi Bizottság jelentése az UNESCO-nak az oktatás XXI. századra vonatkozó kérdéseiről.* Osiris Kiadó – Magyar Unesco Bizottság. Budapest, 1997. ISBN: 963-379-283-5, p. 9.

[4] Ritecz György: *A migráció kockázatai.* Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, XIV. szám. Pécs, 2013. p. 255-256.

[5] Oakley, Robin: *Publications, papers, reports on racism & ethnic relations 1990-1999.* Robin Oakley hivatalos weboldala: https://www.robinoakley.info, letöltve 2021. október 10.,

- a honi lakosság neheztel az új kisebbségek által a munkahelyekért és más erőforrásokért folytatott verseny miatt, és különböző módokon ellenállnak a beilleszkedésükre irányuló nyomásnak (közvetetten, vagy közvetlenül, pl. diszkrimináció és erőszak formájában). [6]

1991-ben az UNESCO akkori főigazgatója, Federico Mayort egy nemzetközi bizottságot állított fel a konfliktus okainak és a lehetséges megoldások feltárására. Ennek a bizottságnak volt az elnöke Jacques Delors, így a bizottság általi jelentést röviden „Delors jelentésként" említik. A nemzetközi bizottság egyik fő megállapítása, hogy a versengés a konfliktusok háttere, *„…a kölcsönös megértés, a békés és harmonikus együttélés igénye hiányzik leginkább világunkból."*[7] – állapítja meg továbbá jelentés.

Megoldási lehetőségként két, egymást kiegészítő lehetőséget javasoltak. Egyrészről a mások iránti érdeklődés felkeltését, egymás megismerését, másrészről pedig a közös terveket, az együttműködést a versengés megszüntetésére.[8]

A célok elérési eszközeként főként az oktatás által képzelték el, és ennek érdekében a dokumentumban kiemelt helyet szántak a különböző kultúrák megközelítésének, amit az általuk javasolt négy oktatási alappillérbe is beépítettek.[9] Az eltérő kultúrákból fakadó feszültségek feloldására a 3. pillér utal, miszerint az oktatásnak tartalmaznia kell, hogy mindenki megtanulja az együttélést és az együttműködést a többi emberrel. Más szavakkal *„a másokkal való együttélés megtanulása azt jelenti, hogy megtanulunk megérteni másokat, és tudomásul vesszük, hogy mindnyájukkal kölcsönös függőségben élünk: közös terveket váltunk valóra, s felkészülünk a konfliktusok megoldására, a pluralizmus értékei, a kölcsönös megértés és a béke tiszteletben tartása mellett."*[10]

A másik, oktatás területén szintén meghatározó dokumentum a jövőbeli célok elérése eszközeként tekint az oktatásra. Az ENSZ Agenda 2030[11] 17 célt és azokon belül több alcélt fogalmazott meg. A rendészeti felsőoktatás és az interkulturális ismeretek oktatása a 4. célon belül a 4.7. ponthoz kapcsolódik. *„2030-ig annak biztosítása, hogy minden tanuló olyan tudást és készséget szerezzen, amely a fenntartható fejlődés előmozdításához szükséges, beleértve*

---

[6] OAKLEY, Robert: *Report on racial violence and harassment in Europe.* Council of Europe, Committee of Ministers. Strasbourg,1992. április 16. p. 6.
[7] i. m. DELORS, 1997. p. 19.
[8] i. m. DELORS, 1997. p. 77.
[9] i. m. DELORS, 1997. p. 71.
[10] i. m. DELORS, 1997. p. 80.
[11] Agenda 2030. http://ensz.kormany.hu/download/f/93/b1000/A%20fenntarthat%C3%B3%20fejl%C5%91d%C3%A9si%20c%C3%A9lok%20%C3%A9s%20alc%C3%A9lok%20magyar%20nyelv%C5%B1%20v%C3%A1ltozat%C3%A1r%C3%B3l%20k%C3%A9sz%C3%BClt%20bros%C3%BAra.pdf, letöltve 2017. április 8.

egyebek közt a fenntartható fejlődés, és a fenntartható életmódokkal, az emberi jogokkal, a nemek közti egyenlőséggel, a béke és az erőszakmentesség kultúrájának előmozdításával, a globális felelősség szemléletével, a kulturális sokszínűség és a kultúrának a fenntartható fejlődéshez történő hozzájárulásával foglalkozó oktatás révén."[12]

A rendészeti felsőoktatásnak speciális feladatai folytán természetesen nem csak az oktatásra vonatkozó részeket, hanem az Agenda 2030 más céljait is figyelembe kell vennie és be kell építenie. Ezen célok eléréséhez kiemelten foglalkoznia kell az emberi jogokkal és a diszkrimináció témakörével is.

Az oktatás területén meghatározó dokumentum továbbá az Európai Unió Európa 2020 stratégiája, amelyet a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Intézményfejlesztési Tervének[13] készítésekor is figyelembe vettek. A dokumentum szintén taglalja az interkulturális készségek fejlesztési lehetőségét mobilitási programok támogatása által (2.3. pont *„A minőség javítása a mobilitás és a határokon átnyúló együttműködés által"* [14]).

A fenti említett dokumentumok és célkitűzések a rendőrségeknek is iránymutatásul szolgáltak. A rendőrség (szakirányító) szervei azonban elsősorban a hatáskörükbe tartozó területeken történt változásokra reagálnak. Oakley által leírt folyamatok esetében sem igazán követték a feladatkörükhöz nem tartozó gazdasági, társadalmi változásokat, trendeket. Ennek következtében – bár érzékelték a társadalomban megnövekedett konfliktusokat – többnyire akkor váltottak, amikor olyan kihívással kerültek szembe, amely mind a társadalmat, mind a rendőrséget – sokszor alapjaiban – megrengette és egy „törést" okozott. Ilyen törésnek minősül véleményem szerint a társadalomban megjelenő, rendőrség bevonását, alkalmazását igénylő, eltérő csoportokat érintő konfliktusok, vagy magukkal a rendőrökkel történő konfliktusok, esetlegesen a társadalom visszajelzései rendőri túlkapásokról, előítéletes megnyilvánulásokról, rasszizmusról, illetve valamilyen tragikus esemény, amely legtöbb esetben egy adott csoportot identitásában sért. Ekkor gyakran a társadalom reakciója nyomán megjelenik a változások mögötti erős szándék, sokszor a rendőrségen belül is hibakeresés indul el, átszervezések kezdődnek és az állományt további képzésre kötelezik. A rendőrség pedig mindemellett jó hírnevének helyreállításán, új image kiépítésén is dolgozhat a megrendült (köz)bizalom helyreállítása érdekében.

---

[12] Agenda 2030, p. 28.

[13] Nemzeti Közszolgálati Egyetem Intézményfejlesztési Terv, 2015-2020. Online: https://www.uni-nke.hu/egyetem/strategiai-fejlesztes/strategiak/ift-2015-2020/ift-2015-2020, p. 13-14.

[14] A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az európai felsőoktatási rendszerek által az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés terén tett hozzájárulás növelése. /* COM/2011/0567 végleges */. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52011DC0567&from=EN, letöltve 2017. április 8.

Az 1990-es években az egyik áttörést a Nagy-Britanniában történt ún. Stephen Lawrence esete és főként a család állhatatosságának és kitartásának köszönhető vizsgálat és az arról készített jelentés hozta, amely rendőri mulasztások sorát fedte fel.

„…1993. április 22-én délután Stephen Lawrence barátjával (Brooks) hazafelé tartottak, amikor 22.30 körül megérkeztek a Well Hall Road-i buszmegállóhoz…. Stephen elment megnézni, hogy jön-e a busz… amikor meglátta az út túloldalán azt az öt vagy hat fehér fiatalból álló csoportot, akik később Stephen haláláért felelősök voltak. Brooks úr odaszólt, hogy megkérdezze, Stephen látta-e a buszt jönni. Az egyik fiatal hallott valamit, mert azt kiáltotta, hogy »mi, mi nigger?« Ezzel a csoport gyorsan átjött az úton és szó szerint elnyelte Stephent. Ezalatt egy vagy több személy a csoportból kétszer is megszúrta Stephent. … az egyik tanú úgy vélte, hogy Brooks urat is megtámadták, de Brooks úr vallomásából kiderült, hogy a gyilkosság tényleges elkövetésekor kissé távolabb volt a csoporttól. Ezután megfordult és elszaladt, felszólítva Stephent, hogy fusson és kövesse őt…. Brooks úr átfutott az úton a Shooters Hill irányába, és követte őt barátja, Stephen Lawrence, akinek valahogy sikerült talpra állnia, és több mint 100 métert futott addig a pontig, ahol elesett. Ezt a helyet ma egy gránit emlékkő jelzi, amelyet a járdába helyeztek…. Stephent körülbelül öt centiméter mélyen szúrták meg a teste elülső részének mindkét oldalán, a mellkasán és a karján. Mindkét szúrt seb átvágta a hónalji artériákat…. Ami ezután következett, az vezetett végül ehhez a nyilvános vizsgálathoz. A Stephen körül lévők, a rendőrök vagy akár a nyilvánosság nem számítottak arra, hogy öt évvel később ez a vizsgálat minden részletével foglalkozni fog annak, ami Stephen halálának pillanatától a Hannibal House-ban tartott meghallgatásokig történt, ahol ez a vizsgálat zajlott. Stephen Lawrence meggyilkolását egyszerűen, kizárólag és egyértelműen rasszizmus motiválta. Ez volt a legmélyebb tragédia a családja számára. Sértés volt a társadalom, és különösen a helyi fekete közösség számára Greenwich-ben. Senkit sem ítéltek el ezért a szörnyű bűncselekményért. Ez szintén sértés, tiszteletlenség mind a Lawrence család, mind a közösség egésze számára…..”[15]

Az eset és vizsgálat jelentőségét bizonyítja, hogy az több nyugati rendőrség figyelmét is felkeltette és a mai napig aktív része egyes európai a rendőri (felső)oktatásnak és egyben igazolta Oakley meglátását, hogy az általa leírt társadalmi és gazdasági folyamatok egy új

[15] MACPHERSON, William: *The Stephen Lawrence Inquiry report Of An Inquiry*. - by Sir William Macpherson of Cluny Advised by Tom Cook, The Right Reverend Dr John Sentamu, Dr Richard Stone - Presented to Parliament by the Secretary of Statefor the Home Department by Command of Her Majesty. February 1999. pp. 18-19. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/277111/4262.pdf , letöltve 2021. december 14.

típusú rasszizmus megjelenését jelentik, amelynek alapja az etnocentrizmus,[16] és jelentéseiben az etnocentrikus idegengyűlölet[17] további erősödését vetítette előre.

A 90-es években fokozódó faji jellegű incidensekkel kapcsolatban a rendőrségeket érintő szervezetet, állományát és képzést érintő átfogó javaslatra egészen 1996-ig várni kellett.

1996. május 30-június 1. között Rotterdamban (Hollandia) tartott konferencián 120 fő rendőrökből, nem kormányzati szervezetek képviselőiből, valamint helyi, nemzeti és európai hatóságok tisztviselőiből álló csoport kidolgozta az ún. Rotterdami Charta-t, amely figyelemmel volt a különböző európai országok eltérő helyzetére, a nyugati országokra jellemző, vendégmunkások és menekültek letelepedéséből származó konfliktusokra, valamint a kelet-európai nemzeti kisebbségek fokozott politikai önérvényesítésére.[18] A Charta alaptézise, hogy a rendőrségnek mindig minden csoporttal szemben megkérdőjelezhetetlenül tisztességesen kell eljárnia – tiszteletben tartva az etnikai és kulturális különbségeket – a rendőrségnek az állami szervek számára is „példaképként" kell fellépnie. A Charta ezért a rendőrségek részéről lehetséges – és elvárt – erőfeszítéseket gyűjtötte össze, az alábbi területeken fogalmazva meg ajánlásokat:

- toborzás: a társadalom összetételének tükröztetése a rendőrségen belül,
- képzés: világos küldetéstudat és elkötelezettség kialakítása,
- törvényben megfogalmazottak végrehajtása: hatékony jogalkalmazás a rendőrség hitelességének érdekében,
- „kisebbségek" és rendőrség közötti kapcsolat: a bizalom és együttműködés érdekében,
- hozzáállás: a bevándorlók bűnözésben való részvétele kontra rendőrség részvétele a bevándorlók kriminalizálásában.[19]

A fenti területeket a Charta további alpontokra bontja, és egyértelműen megfogalmazza, hogy *„a kultúrák közötti megértés és kommunikáció akadályait mind a rendőri szervezeten belül, mind a közösség szolgálatában le kell küzdeni. Ezen túlmenően a képzésnek a meglévő készségek és módszerek adaptálására kell irányulnia, hogy képesek legyenek szakszerűen kezelni azokat a helyzeteket, amikor a különböző kultúrák találkoznak vagy ütköznek."*[20]

---

[16] Etnocentrizmus: az a meggyőződés, hogy a saját rasszunk vagy országunk népe, szokásai és hagyományai jobbak, mint más rasszoké vagy országoké.

[17] Etnocentrikus idegengyűlölet: etnocentrizmuson alapuló idegengyűlölet. Az etnocentrizmus előítéletekhez vezet és arra öztönzi az egyént, hogy saját (szubjektív) kultúráját más kulturális csoportokra kényszerítse.

[18] Rotterdam Charter: Policing for Multi-ethnic Society. Rotterdam, 1996.

[19] i. m. Rotterdam Charter, 1996.

[20] i. m. Rotterdam Charter, 1996.

A fentiek megvalósulását segítendő a különböző kultúrák megközelítésének oktatási módja – véleményem szerint – két főbb irányban fejlődött tovább, amelynek oka a „kultúra” szó eltérő értelmezésében és tudományágankénti eltérő tartalmában keresendő.

A kifejezés értelmezésének tekintetében a „kultúra” egyrészt jelenthet egyfajta szocializációs folyamatot, életmódot és eltérő társadalmi, szociális csoportokra utalhat, amelyek főként a nyelvet használják a kultúra átörökítési módjaként.[21] Másrészt a nyelvi fejlődés következtében eltérő jelentéstartalmak és számtalan definíció található, mert jelölhető vele szellemi fejlődési folyamat, életmód, életmódbeli viselkedés és nem utolsósorban (mű)alkotást is.[22]

A tudományágak területén szintén eltérő tartalmakkal töltik fel a „kultúra” kifejezést.

A pszichológia az eltérő kultúrák találkozása során az egyénben zajló pszichológiai folyamatokat tárja fel.[23] A pedagógia az oktatás keretében veszi figyelembe az eltérő kultúrák jelentőségét.[24] Az (kulturális) antropológia, a néprajztudomány területén taglalja,[25] a szociológia, a társadalmi és társas viszonyokat vizsgálja és talán a legtágabb értelemben (szocializáció, vallás, nyelv, szokások, objektivizáció, stb.) használja a kultúra kifejezést.[26] A nemzetközi tanulmányok, kultúrakutatások fókuszában pedig a nemzetközi értelemben eltérő kultúrák állnak.[27] Nem utolsó sorban a nyelvtanulók a nyelvoktatás keretében is megismerkedhetnek az adott nyelvhez tartozó ország – szociológiai értelemben vett – kultúrájával.

Az oktatás során korábban főként a szociológiai értelemben vett eltéréseket és hasonlóságokat vették figyelembe, mint pl. eltérő életmód, élethelyzet, vallás. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Karán folyó képzésbe is beépült a rendőrség szervezeti kultúrájának oktatása,[28] e mellett előtérbe került a kultúra szociológiai megközelítése, a

---

[21] ELIOT, Thomas Stearns: *A kultúra meghatározása.* Szent István Társulat. Budapest, 2003. ISBN: 9-633-61-4457 et al.

[22] MÁRKUS György: *A kultúra: egy fogalom keletkezése és tartalma.* Kultúra és modernitás. T-Twins. Budapest, 1992. pp. 9-41. et al.

[23] FÜLÖP Márta - Lan Anh Nguyen Luu: *Kultúra és pszichológia.* Osiris Kiadó Kft. Budapest, 2006. ISBN: 9 789 63389 4804

[24] BORECZKY Ágnes: *Multikulturális pedagógia – új pedagógia?* Új Pedagógiai Szemle. 1999. április. online: https://epa.oszk.hu/00000/00035/00026/1999-04-vt-Boreczky-Multikulturalis.html

[25] A. GERGELY András (szerk): *Kulturális antropológia.* Tantárgyi forrásanyag. Fővárosi Pedagógiai Intézet. Budapest. 2003.

[26] FARKAS Zoltán: *Társadalomelmélet. Az intézményes szociológia elmélete*. Bíbor Kiadó. Miskolc. 2010. ISBN 978-963-9988-13-2

[27] KORPICS Márta: *Az interkulturális kommunikáció.* Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar. Pécs, 2011.
online:
http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/interkult_komm/2_a_kultra_fogalma_modellek_s_elmletek_a_kultrrl.html

[28] KOVÁCS Gábor: *A szervezeti kultúra vezetői befolyásolásának elmélete és gyakorlata.* In: Marton Zsuzsanna - Németh Kornél - Pelesz Pelbárt és Péter Erzsébet (szerk.): IV. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia Tanulmánykötet. Pannon Egyetem Nagykanizsai Campus. Nagykanizsa, 2020/1-8. pp. 19-28.

rendészetszociológia a történelem tapasztalataira építve, a gyűlölet-bűncselekmények tantárgy pedig főként eseteket feldolgozva, a roma és zsidó kultúra sajátosságaival ismerteti meg a hallgatókat.

Mindazonáltal egy viszonylag fiatal tudományág dinamikus fejlődése is megfigyelhető napjainkban, mégpedig a nemzetközi tanulmányoké, amely a nemzetközi értelemben vett eltérő kultúrák vizsgálatával foglalkozik. Annak ellenére, hogy mindkét megközelítésnek fő célja más kultúrák megismertetése, a kultúrák közötti interakciók segítése az együttműködés javítása, a kulturális különbségek és hasonlóságok felismerése, valamint az előítéletek lebontása, a nemzetközi tanulmányok keretében oktatott interkulturális ismeretek – bár a szociológiánál szűkebb értelemben vizsgálja a kultúrát – azonban az egyén etnocentrizmusból történő kimozdítását is célozza.

Ennek a megközelítésnek az alapját a nemzetközi kultúrakutatások adják, amelyeknek „…*négy fő irányzata fejlődött ki, a különböző társadalmi, gazdasági, politikai és intellektuális összetevőktől függően… A »monocoltural studies« egy-egy nemzet jellemzőivel, leírásával foglalkozik. A »Cross national comparison« két, vagy több nemzet jellemzőit összehasonlító kutatás. Az »intercultural interaction« két vagy több kultúra találkozásait tanulmányozó terület. Arra a kérdésre keresi a választ, hogy mi történik akkor, amikor különböző kultúrák (egyéni, csoport vagy nemzeti szinten) kapcsolatba kerülnek egymással. Itt az egyik leglényegesebb kutatási terület az egyén kulturális identitásának figyelembe vétele, hiszen azok a jellemzők (származás, nemzetiség), amelyek szerepet játszanak ezen identitás kialakításában, csak más kultúrák képviselőivel történő interakciók során kerül nyilvánvalóan a felszínre. A negyedik irányzat a »multiple cultures perspecitve«, azon komplex társadalmak kutatására irányul, ahol különböző nemzeti, vallási és kulturális identitással rendelkező emberek élnek egymás mellett, és ilyen szervezetekben is dolgoznak.”*[29]

Hazánkban a rendőrség szervezeténél és a hazai rendészeti felsőoktatásban[30] is részben megtalálható az interkulturális szemléletmód.

[29] KORPICS Márta: *Az interkulturális kommunikáció.* Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar. Pécs, 2011. online: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/interkult_komm/2_a_kultra_fogalma_modellek_s_elmletek_a_kultrrl.html

[30] KOVÁCS Gábor: *A vezetői kompetenciák fejlesztésének lehetőségei a Rendészettudományi Kar hallgatóinak körében.* In: Csaba Zágon - Ficskovszky Ágnes (szerk.): „Tehetség, szorgalom, hivatás.” Tanulmánykötet. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat. Budapest. 2021. pp. 57-67. ISBN 978-615-81879-0-9

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán a diszciplína által feltárt eredmények közül a legismertebb kultúrakutató – Geert Hofstede[31] – nemzetközi kutatásának szervezetekre vonatkozó része a rendészeti vezetés és szervezéselmélet tananyagaiba és a területen folyó oktatásba beépítésre kerültek.[32] A kar felkínálja továbbá a rendészeti igazgatási alapképzési szak keretében a migrációs szakirány, valamint a rendészeti alapképzési szak, bevándorlási szakirányon tanuló hallgatóinak[33] az „Interkulturális ismeretek" c. tantárgyat, amelynek keretében a hallgatók *„megismerkednek a különböző kultúrkörök főbb jellemzőivel, fogalmi ismérveivel, illetve a kultúra és konfliktus természetével és kapcsolatával. Ismereteket szereznek az interkulturális kommunikáció menekültügyi és idegenrendészeti eljárásban, hatósági munkában betöltött szerepéről."*[34]

Az interkulturális kompetenciák fejlesztését segíti továbbá, hogy a rendőr(tisztjelölt) hallgatóknak 2006 óta lehetősége van az unió legnépszerűbb mobilitási programjában, az ERASMUS programban történő részvételre is.[35]

A magyar rendőrség az interkulturális ismeretek szerepét felismerte továbbá a nemzetközi rendőri együttműködés területén is, amelynek alapja a 19. század elejére tehető.[36] *„..egy jó vezetőnek megfelelő tudással, intelligenciával és a kulturális különbségek ismeretével is rendelkeznie kell."*[37] – hangsúlyozza Boda, a nemzetközi területen szerzett tapasztalatai alapján. Egyúttal utalva arra, hogy a nemzetközi együttműködés területén kiemelkedően fontos az adott ország kultúrájának az ismerete.

A magyar rendőrség kiemelt figyelmet fordít egyúttal a külföldi missziókra történő felkészítés és a feladatok végrehajtása során is az ún. „monokulturális", egy-egy országra vonatkozó ismeretek átadására, a helyi szervekkel, és a helyi lakossággal történő jó együttműködés, kapcsolattartás, illetve a konfliktusok elkerülése érdekében.[38]

---

[31] Geert HOFSTEDE (1928-2020), holland szociálpszichológus, 2010-től a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja volt.

[32] Czuprák Ottó - Kovács Gábor: Vezetés- és szervezéselmélet. Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Budapest, 2013. ISBN: 978-615-5344-36-7

[33] A képzés a tematika alapján nem a magyar rendőrség, hanem a menekültügyért és a bevándorlásügyért felelős szerv (Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság) központi és területi szerveinél történő szakmai feladatok hatékony ellátására készíti fel a hallgatókat.

[34] Nemzeti Közszolgálati Egyetem weboldala, Bevándorlási Tanszék aktuális tantárgyi programok 2020-tól. https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/RBATB_2021.pdf, letöltve 2022. október 6.

[35] FÓRIZS Sándor: *Az Erasmus program a Rendőrtiszti Főiskolán.* Magyar Rendészet, 1-2. szám. Budapest, 2010. p. 135.

[36] SallaiI János - Borszéki Judit: *A nemzetközi rendőri együttműködés kezdetei.* Belügyi Szemle 2022/5. sz. Budapest, 2022. pp. 983-1003, DOI:10.38146/BSZ.2022.5.6

[37] Boda József: Nemzetközi rendészeti szervezetek vezetése 1999-2010. Rendőrségi Tanulmányok, III. évfolyam, 2020. különszám. Budapest, 2020. pp. 163-207, p. 207. (online) https://archive.bm-tt.hu/rtt/assets/letolt/rt/202002/boda.pdf, letöltve 2021. december 2.

[38] Boda József: A rendvédelmi békefenntartás kialakulása, fejlődése, helye és szerepe a XXI. században. Doktori (PhD) értekezés. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. Budapest, 2006. p. 11.

Az uniós tagállamok egyre bővítik a rendőri – bűnügyi – együttműködés jogi kereteit,[39,40] a nemzetközi értelemben vett interakciók napjainkra a rendőri hivatás kontextusában is a mindennapok részei. A szoros nemzetközi rendőri együttműködés jogi kereteinek biztosítása következtében pedig lehetővé vált a rendőri szervek interkulturális kompetenciáinak kölcsönös segítése is. Napjainkra megszokottak a külföldi szakmai hospitációk, illetve a külföldi rendőrök fogadása (pl. magyar rendőrök alkalmazása a horvát üdülőhelyeken vagy német rendőrök fogadása nyári szezonban a Balatonnál), összekötő tisztek kihelyezése és fogadása, a nemzetközi rendőri intézmények (CEPOL, EUROPOL, FRONTEX) munkájában történő közvetett és/vagy közvetlen részvétel, közös kapcsolattartási pontok kialakítása.

A fentieket összegezve és a napjainkban észlelhető változásokat figyelembe véve, úgy, mint az unióra helyezkedő migrációs nyomás, az orosz-ukrán háborús konfliktus által kialakult menekülthullám,[41] illetve a hazai munkaerőhiány pótlása érdekében hozott intézkedések,[42] a turizmus növekedése, úgy gondolom, hogy Oakley által leírt folyamatok során jelentkező incidensek megjelenése hazánkban sem kizárt. „*A globalizáció növekvő dimenziókat teremt. Az új idők új dalainak csak akkor fogunk megfelelni, ha képesek leszünk tudományos alapon megválaszolni a kihívásokat.*[43]

A nemzetközi területen dolgozó rendészeti szakemberek gyakran tapasztalati úton megszerzik az ehhez szükséges tudást, fel tudják ismerni más kultúrák vagy sok esetben egy adott kultúra működésmódját és fel tudják tárni az együttműködést segítő és hátráltató tényezőket. A

---

[39] Nagy Judit: A nemzetközi bűnügyi együttműködés jogi keretei, elvei, eszközei. Rendőrségi Tanulmányok, V. évfolyam 2022/1. sz. HU ISSN 2630-8002 (online) pp. 119-141, p. 124.

[40] Nyeste Péter: Hazánk a nemzetközi bűnüldözési együttműködés rendszerében. Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ (NEBEK). Rendőrségi Tanulmányok, V. évfolyam 2022/1. sz. HU ISSN 2630-8002 (online), p. 142-172, p. 142.

[41] Adatok elérhetőek a police.hu weboldalon: Az ukrán-magyar határszakasz forgalma. https://www.police.hu/hirek-es-informaciok/hatarinfo/forgalom/ukr%C3%A1n%20hat%C3%A1rszakasz, letöltve 2023. február 1.

[42] 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről. https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300445.kor, letöltve 2022. január 2.
A veszélyhelyzet ideje alatt a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatására vonatkozó különleges szabályokról szóló 407/2021. (VII. 8.) Korm. rendelet. letöltve 2021. december 2., (hatályon kívül: 2022. június 1.)
2022. évi V. törvény a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő szabályozási kérdésekről. https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2200005.TV&dbnum=1, letöltve 2022. június 1.

[43] Fórizs Sándor: *A rendészeti változások iránya, tendenciái, mozgatórugói.* In. Gaál Gyula-Hautzinger Zoltán (szerk): A határrendészettől a rendészettudományig. - Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XVII. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. Pécs, 2016. HU ISBN 978-963-12-7484-4 p. 27-36., p. 36.

kevesebb nemzetközi tapasztalattal rendelkező rendőr – amennyiben affinitása van hozzá – gyakran „csak” a saját „kultúrájához” tud viszonyítani és interkulturális ismeretekhez kapcsolódó tudás nélkül előfordulhat, hogy az eltérő kulturális különbségeket, félreértéseket alábecsüli, vagy konfliktusként érzékeli, viszont a kulturális eltéréseket és hasonlóságokat behatárolni nem képes, amely segítséget nyújthatna neki ahhoz, hogy az együttműködést a hasonlóságokra alapozza és a benne felmerülő érzelmeket is kezelje.

Meggyőződésem, hogy a rendőri felsőoktatás képzési portfólióját – a magyar rendőrség leendő tisztjeinek képzését tekintve – tovább bővíteni szükséges az ún. kultúraközi interakciók, inter/transzkulturális, tehát két vagy több kultúra találkozásait tanulmányozó terület által feltárt ismeretekkel, specializálva azokat a rendőri hivatásra. Ezen képzések bevezetését érdemes még a lehetséges konfliktusok, a társadalom és sokszor a rendőrség életében, kapcsolatában törést okozó incidensek előtt elkezdeni, hiszen az egyén etnocentrizmusból történő kimozdítása fejlődési folyamatnak tekinthető, amelynek gyorsasága és később érezhető pozitív hatása időben egyénenként eltérő.

Felhasznált irodalom

Könyvek, folyóiratok:

1. Gergely András (szerk): *Kulturális antropológia.* Tantárgyi forrásanyag. Fővárosi Pedagógiai Intézet. Budapest. 2003.
2. Boda József: *Nemzetközi rendészeti szervezetek vezetése 1999-2010.* Rendőrségi Tanulmányok, III. évfolyam, 2020. különszám. Budapest, 2020. pp. 163-207. (online) https://archive.bm-tt.hu/rtt/assets/letolt/rt/202002/boda.pdf, letöltve 2021. december 2.
3. Boda József: *A rendvédelmi békefenntartás kialakulása, fejlődése, helye és szerepe a XXI. században.* Doktori (PhD) értekezés. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. Budapest, 2006.
4. Boreczky Ágnes: Multikulturális pedagógia – új pedagógia? *Új Pedagógiai Szemle. 1999. április.* online: https://epa.oszk.hu/00000/00035/00026/1999-04-vt-Boreczky-Multikulturalis.html
5. Czuprák Ottó - KOVÁCS Gábor: *Vezetés- és szervezéselmélet*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem. Budapest, 2013. ISBN: 978-615-5344-36-7
6. Delors, Jacques et al: *Oktatás- rejtett kincs, a Jacques Delors vezette Nemzetközi Bizottság jelentése az UNESCO-nak az oktatás XXI. századra vonatkozó kérdéseiről.* Osiris Kiadó – Magyar Unesco Bizottság. Budapest, 1997. ISBN: 963-379-283-5

7. Eliot, Thomas Stearns: *A kultúra meghatározása.* Szent István Társulat. Budapest, 2003. ISBN: 9-633-61-4457
8. Farkas Zoltán: *Társadalomelmélet. Az intézményes szociológia elmélete*. Bíbor Kiadó. Miskolc. 2010. ISBN 978-963-9988-13-2
9. Fórizs Sándor: Az Erasmus program a Rendőrtiszti Főiskolán. *Magyar Rendészet, 1-2. szám.* Budapest, 2010.
10. Fórizs Sándor: *A rendészeti változások iránya, tendenciái, mozgatórugói.* In: Gaál Gyula-Hautzinger Zoltán (szerk): A határrendészettől a rendészettudományig. - Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XVII. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. Pécs, 2016. HU ISBN 978-963-12-7484-4 , pp. 27-36.
11. Fülöp Márta - Lan Anh Nguyen Luu: *Kultúra és pszichológia.* Osiris Kiadó Kft. Budapest, 2006. ISBN: 9 789 63389 4804
12. Kovács Gábor: *A szervezeti kultúra vezetői befolyásolásának elmélete és gyakorlata.* In: Marton Zsuzsanna - Németh Kornél - Pelesz Pelbárt és Péter Erzsébet (szerk.): IV. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia Tanulmánykötet. Pannon Egyetem Nagykanizsai Campus. Nagykanizsa, 2020/1-8. pp. 19-28.
13. Kovács Gábor: *A vezetői kompetenciák fejlesztésének lehetőségei a Rendészettudományi Kar hallgatóinak körében.* In: Csaba Zágon - Ficskovszky Ágnes (szerk.): „Tehetség, szorgalom, hivatás." Tanulmánykötet. Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat. Budapest. 2021. p. 57-67. ISBN 978-615-81879-0-9
14. Korpics Márta: Az *interkulturális kommunikáció.* Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar. Pécs, 2011.
15. online: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/interkult_komm/2_a_kultra_fogalma_modellek_s_elmletek_a_kultrrl.html
16. Márkus György: *A kultúra: egy fogalom keletkezése és tartalma.* Kultúra és modernitás. T-Twins. Budapest, 1992.
17. Macpherson, William: *The Stephen Lawrence Inquiry report Of An Inquiry.* - by Sir William Macpherson of Cluny Advised by Tom Cook, The Right Reverend Dr John Sentamu, Dr Richard Stone - Presented to Parliament by the Secretary of Statefor the Home Department by Command of Her Majesty. February 1999. p. 18-19. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/277111/4262.pdf , letöltve 2021. december 14.

18. Nagy Judit: A nemzetközi bűnügyi együttműködés jogi keretei, elvei, eszközei. *Rendőrségi Tanulmányok, V. évfolyam 2022/1. sz.* HU ISSN 2630-8002 (online) pp. 119-141.
19. Nyeste Péter: Hazánk a nemzetközi bűnüldözési együttműködés rendszerében. Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ (NEBEK*). Rendőrségi Tanulmányok, V. évfolyam 2022/1. sz.* HU ISSN 2630-8002 (online), pp. 142-172.
20. Oakley, Robin: *Publications, papers, reports on racism & ethnic relations 1990-1999.* Robin Oakley hivatalos weboldala: https://www.robinoakley.info, letöltve 2021. október 10.
21. Oakley, Robert: *Report on racial violence and harassment in Europe.* Council of Europe, Committee of Ministers. Strasbourg,1992. április 16.
22. Ritecz György: A migráció kockázatai. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, XIV. szám. Pécs, 2013.* pp. 255-256.
23. Sallai János - Borszéki Judit: A nemzetközi rendőri együttműködés kezdetei. *Belügyi Szemle 2022/5. sz.* Budapest, 2022. pp. 983-1003, DOI:10.38146/BSZ.2022.5.6

Egyéb, hivatalos dokumentum

1. Agenda 2030.
2. http://ensz.kormany.hu/download/f/93/b1000/A%20fenntarthat%C3%B3%20fejl%C5%91d%C3%A9si%20c%C3%A9lok%20%C3%A9s%20alc%C3%A9lok%20magyar%20nyelv%C5%B1%20v%C3%A1ltozat%C3%A1r%C3%B3l%20k%C3%A9sz%C3%BClt%20bros%C3%BAra.pdf, letöltve 2017. április 8.
3. Bevándorlási Tanszék aktuális tantárgyi programok 2020-tól. Nemzeti Közszolgálati Egyetem weboldala. https://rtk.uni-nke.hu/document/rtk-uni-nke-hu/RBATB_2021.pdf, letöltve 2022. október 6.
4. Nemzeti Közszolgálati Egyetem Intézményfejlesztési Terv, 2015-2020. Online: https://www.uni-nke.hu/egyetem/strategiai-fejlesztes/strategiak/ift-2015-2020/ift-2015-2020, p. 13-14.
5. A Bizottság Közleménye Az Európai Parlamentnek, A Tanácsnak, A Gazdasági És Szociális Bizottságnak És A Régiók Bizottságának: Az európai felsőoktatási rendszerek által az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés terén tett hozzájárulás növelése /* COM/2011/0567 végleges */. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52011DC0567&from=EN, letöltve 2017. április 8.,

6. Rotterdam Charter: Policing for Multi-ethnic Society. Rotterdam, 1996.

Jogszabályok:

1. 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről. https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300445.kor, letöltve 2022. január 2.
2. A veszélyhelyzet ideje alatt a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatására vonatkozó különleges szabályokról szóló 407/2021. (VII. 8.) Korm. rendelet. letöltve 2021. december 2., (hatályon kívül: 2022. június 1.)
3. 2022. évi V. törvény a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő szabályozási kérdésekről. https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2200005.TV&dbnum=1, letöltve 2022. június 1.

Zsákai Lénárd – Fábrik Ottó

Változások az új schengeni értékelési rendelet fényében

Bevezetés

2022. október 1-jén hatályba lépett a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus (a továbbiakban: Scheval) létrehozásáról és működéséről szóló új uniós tanácsi rendelet[1], melyet közel másfél éves előkészület előzött meg a tagállamok, az unió Tanácsa, az Európai Bizottság és egyéb közreműködő felek aktív részvételével.

Az új rendelet iránti igény azon alapvetésből indult ki, hogy *„a mechanizmust hatékonyabbá, stratégiai szempontúvá tegye és jobban felruházza az új realitások és kihívások kezeléséhez szükséges eszközökkel*."[2] Az új Scheval rendelet adta szabályok szerinti értékeléseket 2023 februárjától kell alkalmazni a 2022. december 1-ig összeállított ún. többéves, valamint a 2023-as évben esedékes ellenőrzéseket részletesen is ütemező éves értékelési program alapján.[3]

A tanulmány tartalmául szolgáló vizsgálat célja az új rendelet révén a schengeni értékelési rendszerben végbement legfontosabb változások keresése, feltárása és elemzése volt, melyhez a legfőbb összehasonlítási alapot az „előző", már nem hatályos Scheval rendeletben[4] alkalmazott eljárások és szabályok adták.

A kutatás alapvetően kvalitatív, dokumentum- és tartalomelemzésen (összefüggések és újszerűségek vizsgálata), forráselemzésen és nemzetközi szakértői interjúkon alapul.

1. A schengeni értékelési mechanizmust szabályozó új uniós rendelet

Az új rendeletre vonatkozó jogalkotási javaslatot az Európai Bizottság 2021. június 3-án mutatta be az Unió Tanácsának schengeni ügyekkel foglalkozó munkacsoportjában, melynek legfőbb feladata a schengeni vívmányok értékelési mechanizmusával és valamennyi, a schengeni vívmányok alkalmazásával kapcsolatos jogalkotási kérdés koordinálása és

[1] A Tanács 2022/922 rendelete (2022. június 9.) a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és működéséről, valamint az 1053/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.

[2] A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: A teljeskörűen működő és reziliens schengeni térség kialakítására vonatkozó stratégia (Brüsszel, 2021. szeptember 2.), COM (2021) 277 final

[3] Loc. cit. 1., 31. cikk

[4] A Tanács 1053/2013/EU rendelete (2013. október 7.) a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és a végrehajtó bizottságnak a Schengent Értékelő és Végrehajtását Felügyelő Állandó Bizottság létrehozásáról szóló 1998. szeptember 16-i határozatának hatályon kívül helyezéséről.

megvitatása, továbbá a magasszintű uniós döntések előkészítése.[5] A rendeletjavaslatot a Tanácson belül az első tervezet bemutatásán túlmenően 15 alkalommal vitatták meg a tagállami delegációk, a legfőbb irányvonalak mentén történő politikai egyetértés kifejezésére 2022 tavaszán került sor az uniós belügyminiszterek között[6].

A Scheval (és ezzel együtt számos hasonló) rendelet megalkotásában az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (EUMSZ) 70. cikke biztosítja a Tanács kizárólagos jogkörét, hiszen ennek alapján a Tanács az Európai Bizottság javaslatára olyan intézkedéseket (jelen esetben a rendeletet) fogadhat el, melyek alapját adják a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségből adódó politikák objektív és pártatlan értékelésének.[7] Azonban már a korábbi Scheval rendelet megszületésekor megszületett azon, a Tanács, a Bizottság és az Európai Parlament közötti háromoldalú nyilatkozat[8], miszerint a javaslatatot konzultációs eljárás keretében az Európai Parlament részére bocsátják, hogy a végleges szöveg elfogadása előtt a lehető legteljesebb mértékben figyelembe vegyék annak véleményét. Az új Scheval rendelet elkészülte során hasonló eljárást alkalmazott a három uniós intézmény.

Alapjában véve az új Scheval rendelet legfőbb céljai megmaradtak azok, amik a korábbi Scheval rendeletben is megfogalmazódtak. A mechanizmus rendeltetése továbbra is a schengeni keretrendszer átfogó értékelése és nyomon követése azon schengeni tagállamok esetében – mint például Magyarország – amelyek részben vagy egészben alkalmazzák a vívmányokat. Ezen túlmenően a Scheval a schengeni feltételek teljesítésének ellenőrzésére is kiterjed azon tagállamok esetében, amelyek még nem döntöttek a schengeni keretrendszer teljes vagy részleges alkalmazásáról.[9]

Az új rendelet sokkal inkább a mechanizmus stratégiai irányultságát, valamint egyszerűbb és hatékonyabb értékelési és nyomon követési eljárásokat vezet be, miközben megerősíti az együttműködést az összes érintett szereplővel és megerősíti a Tanács stratégiai szerepét.[10] Preambulumbekezdései közt megtalálható, hogy a tagállamok, uniós intézmények és

---

[5] Working Party for Schengen Matters. https://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/preparatory-bodies/working-party-schengen-matters/. Letöltés ideje: 2022.10.21.

[6] Justice and Home Affairs Council, 3-4 March 2022. https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/jha/2022/03/03-04/. Letöltés ideje: 2022.10.21.

[7] Az Európai Unióról Szóló Szerződés egységes keretbe foglalt változata, 70. cikk.

[8] Az Európai Parlament 2013. június 12-i jogalkotási állásfoglalása a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési mechanizmus létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló tervezetről – melléklet a jogalkotási állásfoglaláshoz (Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság együttes nyilatkozata)

[9] Zsákai Lénárd: A schengeni értékelési mechanizmus reformja. In: Baráth, Noémi; Mezei, József (szerk.) Rendészet-Tudomány-Aktualitások 2022. Budapest, Magyarország : Doktoranduszok Országos Szövetsége, Rendészettudományi Osztály (2022) 97 p. pp. 69-81.

[10] Justice and Home Affairs Council, 9-10 June 2022. https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/jha/2022/06/09-10/. Letöltés ideje: 2022.10.21.

együttműködő szervek *„erőforrásainak észszerűbb felhasználása érdekében rugalmasabbá kell tenni az értékelési formákat és a módszereket”*[11], hogy ezáltal a monitoring mechanizmus hatékonysága és az új körülményekhez való kellő alkalmazkodása fokozottan biztosíthatóvá váljon.

2. Változások a schengeni értékelési rendszerben

2.1. Új fogalmak

A rendelet fogalommeghatározásokat tartalmazó 2. cikke összegzi a mechanizmus már jelenleg is alkalmazott elemeit, így többek között rögzíti az előre be nem jelentett értékelés, vagy a tematikus értékelés fogalmát. Azonban újdonságként merül fel, hogy különbséget tesz a „megismételt” és az „ellenőrző” látogatás között, így az előbbire a súlyos hiányosságok[12] felmerülése és a schengeni joganyagnak való szándékos meg nem felelés esetében, az utóbbira pedig általánosságban bármely értékelt tagállam cselekvési terve megvalósításának ellenőrzése kapcsán kerülhet sor. Az érintett tagállam ugyanis cselekvési tervet köteles benyújtani a Bizottságnak és a Tanácsnak, az értékelés során feltárt hiányosságok megfelelő kiigazítása céljából.

2.2 Értékelési formák átalakítása

Az értékelések formái[13] kapcsán, az új rendelet különbséget tesz az ún. első alkalommal megvalósított, időszakos, be nem jelentett és tematikus értékelések között. A be nem jelentett értékelésekre akkor kerülhetne sor, ha a Bizottság előzetes értesülése szerint az adott tagállam esetében felmerülő szisztematikus hiányosságok a schengeni övezet egészének működését veszélyeztetik, vagy amennyiben felmerül, hogy egy tagállam súlyosan (és szándékosan) elhanyagolja a schengeni joganyag végrehajtásával járó kötelezettségeit, illetve amikor a Bizottság szeretné felmérni az alapjogi kötelezettségek teljesítésének szintjét. Tematikus értékelésekre pedig az új uniós jogszabályi változásokat követően, azok gyakorlati megvalósítása kapcsán kerülhet sor. További fontos elemként konstatálható, hogy a be nem jelentett értékelések esetében már nem szükséges előzetes tájékoztatás[14], amennyiben belső

[11] Loc. cit. 1., (8) preambulumbekezdés

[12] Általános helyzetértékelés, amely olyan meg nem felelés megállapításán alapul, amely(ek) a schengeni vívmányok hatékony alkalmazásával kapcsolatosak, és amelyek azzal a kockázattal járnak, hogy önmagukban vagy együttesen az alapvető jogok súlyos megsértésének minősülnek, vagy amelyek jelentős negatív hatást gyakorolnak vagy gyakorolhatnak egy vagy több tagállamra és a térség működésére.

[13] Loc cit. 1. 4. cikk

[14] A korábbi Scheval rendelet alapján az Európai Bizottságnak konzultálnia kellett az érintett tagállammal legalább 24 órával a be nem jelentett helyszíni látogatás előtt.

határokon, vagy a schengeni övezet működését érintő súlyos hiányosságot, tagállam által szándékosan nem teljesített kötelezettséget, illetve emberi jogi visszaélést érint a látogatás.

2.3. Értékelési programozás újragondolása

A többéves értékelési programok tekintetében az előző Scheval szabályozás szerinti öt év hét évre módosult. Fontos változás, hogy a rendelet (8) preambulumbekezdése hivatkozik a schengeni joganyag végrehajtásában résztvevő uniós ügynökségek tevékenységének értékelésére a jelen rendelet keretei között, ami lehetővé teheti például a Frontex[15] Készenléti Alakulata[16] által végzett tevékenységeinek monitorozását is.

2.4. Értékelések kivitelezésének modernizálása

Igazodva a koronavírus válság során szerzett tapasztalatokra és a „Great Lockdown”[17] okozta lezárásokra, új elemként jelenik meg a mechanizmusban, hogy lehetővé kell tenni *„több tagállam egyidejű értékelését, valamint kivételes esetekben az értékelés – teljes egészében vagy részben – távolról történő elvégezését”*.[18]

2.5. A tagállami szakértői állomány létrehozása

Teljes mértékben új komponensként született meg az ún. tagállami szakértői állomány (Pool of experts) létrehozása. Az új Scheval rendelet 17. cikke ugyanis rögzíti, hogy az Európai Bizottságnak a tagállamokkal együttműködve minden évben szakértői állományt kell létrehoznia, amelynek szakmai háttere kiterjed a többéves értékelési programban meghatározott szakpolitikai területekre[19]. A rendelet értelmében minden tagállam köteles biztosítani, hogy egy adott naptári év során minden egyes szakpolitikai területen legalább egy kijelölt szakértő rendelkezésre álljon. Mindez azt hivatott biztosítani, hogy elegendő számú tapasztalt szakértő vegyen részt az értékelési és nyomon követési tevékenységekben, és hogy a csoportok felállítása gyorsabb és kevésbé megterhelő módon történjen. Ugyanis az elmúlt évek során világossá vált, hogy a *„tagállamok szakértői hozzájárulása nem mindig állt összhangban az*

---

[15] Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség

[16] A Frontex készenléti alakulatának a műveleti személyzet négy kategóriájából, nevezetesen a hivatali személyzetből, a tagállamok által hosszú távra az Ügynökséghez kirendelt állományból, a tagállamok által rövid távú bevetésekhez biztosított állományból, valamint a gyorsreagálású határvédelmi intervenciót ellátó gyorsreagálású állományt alkotó személyzetből kell állnia.

[17] A koronavírus járvány terjedése ellen az egyes országok által hozott korlátozó, szigorító intézkedések összességének (pl. a világjárvány megfékezéséhez szükséges karanténkötelezettség és társadalmi távolságtartási gyakorlatokat) jelensége a „Great Lockdown”, azaz „Nagy Lezárás” fantázianevet kapta.

[18] Loc cit 1. (13) preambulumbekezdés

[19] Az értékelések különösen a következő szakpolitikai területekre terjedhetnek ki: a külső határok igazgatása, a belső határellenőrzés mellőzése, vízumpolitika, visszaküldés, a schengeni vívmányok alkalmazását támogató nagyméretű információs rendszerek, rendőrségi együttműködés, büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés, valamint adatvédelem.

igényekkel. Az elérhető szakértők száma esetenként túl kevésnek bizonyult a folyamatban lévő értékelések szükségleteihez képest.”[20]

A „pool” nagyobb kiszámíthatóságot és egyben nagyobb rugalmasságot is biztosíthat. A cikk részletes szabályokat és határidőket ír elő az állomány létrehozására vonatkozóan, és meghatározza a Bizottság és a tagállamok kötelezettségeit. Elvárás, hogy tagjai, valamint a nemzeti hatóságok (így az érintett magyar hatóságok és államigazgatási szervek is) pozitívan reagáljanak a konkrét meghívásokra, a visszautasításnak kizárólag komoly szakmai vagy személyes okokra kell épülnie.

2.6. Eljárási határidők szűkítése és az adminisztratív terhek csökkentése

A Scheval keretében végrehajtott értékelések egyik kulcspontja az ún. értékelő jelentés, melyet a helyszíni szakértőkből álló csoportok állítanak össze. Az új rendszerben tartalomszerkezetileg nem térnek el jelentősen a korábbi rendeletben meghatározott struktúrától, így az azokban megfogalmazott megállapítások lehetnek bevált gyakorlatok, vagy fejlesztésre szoruló területek, illetve a schengeni joganyaggal ellentétes, az előírásoknak nem megfelelő elemek. Újdonságnak számít azonban, hogy a jelentés, az értékelt tagállamnak történő megküldése esetében hat hét helyett négy hét áll a Bizottság rendelkezésére. A bizottsági eljárás lerövidítése érdekében az értékelt tagállamokkal lefolytatható egyeztetésnek az észrevételek kézhezvételétől számított öt munkanapon belül kell megtörténnie.

Az új tervezet meghatározó eleme, hogy alapesetben a beazonosított hiányosságokra reflektáló ajánlásokat nem a Tanács, hanem a Bizottság határozná meg (magában a jelentésben), így a jelentés elfogadását követő két hónapon belül a tagállamoknak be kell nyújtaniuk a Bizottság és a Tanács számára a vonatkozó cselekvési tervüket. Emellett a rendelet nem teszi kötelezővé az értékelésekről készített jelentések (korlátozott terjesztésű) minősített adatként történő regisztrációját, azonban lehetőséget teremtene erre, amennyiben az értékelt tagállam ezt alapos indokkal alá tudja támasztani.

A Bizottság által elfogadott jelentés a jelenlegi gyakorlattal szemben már konkrét ajánlásokat tartalmazna, kivéve, ha az értékelt tagállam a jelentés megszövegezésével kapcsolatos találkozótól számított 10 munkanapon belül érdemben vitatja a az értékelő jelentéstervezet tartalmát vagy valamely megállapítás jellegét.

A fentiekben ismertetett változások által a bürokratikus terhek és adminisztratív időigény lecsökkenhet, mely szintén hozzájárulhat a hatékonysághoz. Ehhez párosul mindaz, hogy *„az*

[20] A Bizottság jelentése a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek az 1053/2013/EU tanácsi rendelet 22. cikke szerint a schengeni értékelési és monitoring mechanizmus működéséről COM(2020) 779 final

értékelő jelentéseknek tömörnek és lényegre törőnek kell lenniük. A jelentős hatással bíró hiányosságokra kell összpontosítaniuk, és ki kell emelniük azokat a területeket, ahol jelentős javulás érhető el. Kisebb jelentőségű megállapítások nem képezhetik a jelentések részét." Mindezen változások kiemelten szükségesek, hiszen az első többéves értékelési program eredményeit prezentáló bizottsági jelentés[21] rávilágít, hogy 2015 és 2019 között 198 értékelő jelentés született, azonban csupán 45 értékelés zárult le teljes egészében.

2.7. Súlyos hiányosságok orvoslása

Az új Scheval rendelet egy külön fejezete vonatkozik a súlyos hiányosságok beazonosítását követő eljárásokra. Amennyiben az értékelések súlyos hiányosságokat tárnak fel, külön rendelkezéseket kell hozni annak biztosítására, hogy a korrekciós intézkedéseket gyorsan megtegyék az érintett tagállamok. Tekintettel a súlyos hiányosság által jelentett kockázatra, az értékelt tagállamnak, amint értesül a súlyos hiányosságról, haladéktalanul meg kell kezdenie a hiányosság orvoslására irányuló intézkedések végrehajtását, beleértve adott esetben az összes megfelelő operatív és pénzügyi eszköz alkalmazását.

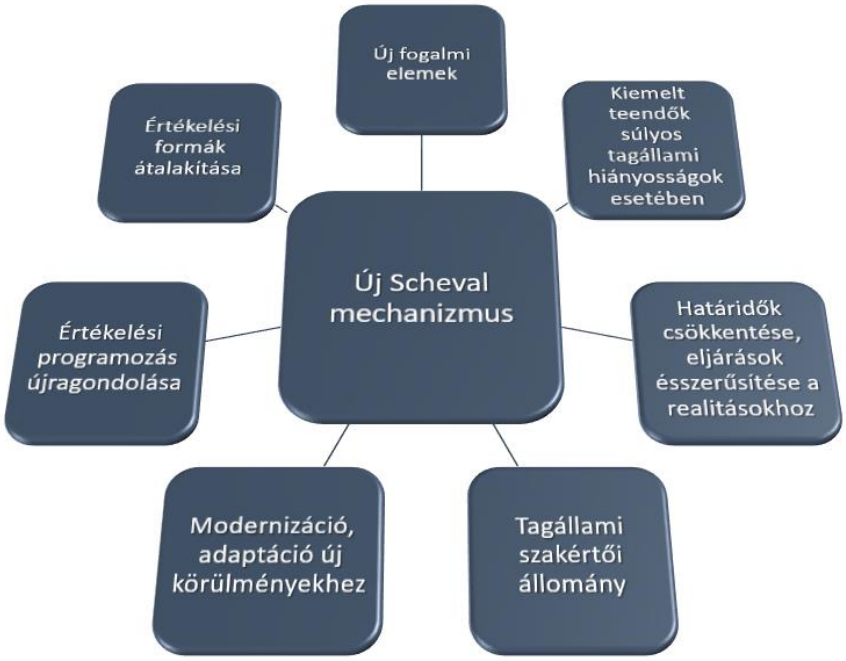

1. sz. ábra: Fontos stratégiai változások a megújult schengeni értékelési rendszerben (saját szerkesztés)

[21] Loc cit 20.

Összegzés, adalékok

A tanulmányban a terjedelemből adódó korlátokra tekintettel nem minden egyes változtatás (beleértve a kisebb horderejű újításokat) került ismertetésre. Sokkal inkább a nagyobb intenzitású, nemzetközi és hazai szempontból egyaránt kulcsfontosságú és lényeges stratégiai reformokat igyekeztünk jobban górcső alá venni és bemutatni.

Az új rendelet előzményeinek vizsgálata során megállapítást nyert, hogy több okból is szükség volt a schengeni értékelési rendszer komplett megreformálására. A mechanizmus működéséről szóló átfogó jelentést[22] már megelőzte egy olyan 2019-es kutatás is, mely megállapította, hogy bár az értékelési rendszert megfelelőnek ítélték a szabályozások nyomon követésére, vannak olyan kulcsfontosságú területek, amelyeken javítani lehetne az értékelések elvégzésének folyamatán, a szakértelem fenntartásán és a legjobb gyakorlatok megosztásán.[23]

A vizsgálat során megállapítottuk, hogy a változó körülmények, valamint az elmúlt öt éves értékelési időszak tapasztalatai mindenképpen indokolttá tették a mechanizmus kereteinek a realitásokhoz történő igazítását. Erre a kutatásban részt vevő interjúalanyok két példát is felhoztak: egyrészt az új információs rendszerek meglétét és azok interoperabilitását[24], valamint a Frontex készenléti alakulatának létrehozását.

A 2023 februárjától átalakuló mechanizmus jelentős hátulütője volt az értékelések jelentéseinek és az azok alapján elkészülő ajánlások elfogadásának hosszadalmas folyamata, amely a gyakorlatban teljesen indokolatlanná tette a súlyosabb hiányosságokra vonatkozó ajánlások kiigazítására irányuló cselekvési tervek határidejének csökkentését. Az elmúlt évek során kialakított gyakorlat nem tette lehetővé az értékelések során feltárt súlyos (olykor a teljes schengeni övezet rendes működését veszélyeztető, vagy például a szabad mozgás jogát súlyosan sértő) hiányosságok politikai szinten történő megvitatását.

Az új Scheval rendelettel olyan szöveget sikerült kidolgozni, amely egyrészről megőrzi a jelen mechanizmus szellemiségét, illetve pozitív elemeit, de ezek mellett kellőképpen reflektál az új jogszabályi és gyakorlati környezetre, valamint a korábbi mechanizmus során beazonosított hiányosságokra is.

A tanulmányt egy olyan hipotézissel zárjuk, melynek bizonyítása a jövő feladata: az új mechanizmus alapvetően nem fog további terheket róni a tagállamokra, ugyanakkor sokkal hatékonyabbá, gyorsabbá és célzottabbá fogja tenni magát az értékelést. Ezen állítás elemeinek

[22] Loc. cit. 20.

[23] Kaasik, J. and Tong, S. (2019) The Schengen evaluation mechanism: exploring the views of experts in the field of police cooperation. European Law Enforcement Research Bulletin, Winter (18). pp. 1-18

[24] Informatikai rendszerek egymással történő megfelelő együttműködése, kommunikációja és átjárhatósága

tudományos továbbkutatása, feltárása teljességgel indokolt, azonban csak az alkalmazás kezdetétől számított kellő idővel lesz lehetséges.

Felhasznált irodalom

1. Kaasik, J. and Tong, S. (2019) The Schengen evaluation mechanism: exploring the views of experts in the field of police cooperation. European Law Enforcement Research Bulletin, Winter (18). pp. 1-18
2. Zsákai Lénárd: A schengeni értékelési mechanizmus reformja. In: Baráth, Noémi; Mezei, József (szerk.) Rendészet-Tudomány-Aktualitások 2022. Budapest, Magyarország. Doktoranduszok Országos Szövetsége, Rendészettudományi Osztály (2022) p. 97. pp. 69-81.

Alkalmazott jogszabályok és uniós dokumentumok

1. A Bizottság jelentése a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek az 1053/2013/EU tanácsi rendelet 22. cikke szerint a schengeni értékelési és monitoring mechanizmus működéséről COM (2020) 779 final.
2. A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: A teljeskörűen működő és reziliens schengeni térség kialakítására vonatkozó stratégia (Brüsszel, 2021. szeptember 2.), COM (2021) 277 final.
3. A Tanács 1053/2013/EU rendelete (2013. október 7.) a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és a végrehajtó bizottságnak a Schengent Értékelő és Végrehajtását Felügyelő Állandó Bizottság létrehozásáról szóló 1998. szeptember 16-i határozatának hatályon kívül helyezéséről.
4. A Tanács 2022/922 rendelete (2022. június 9.) a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és működéséről, valamint az 1053/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.
5. Az Európai Parlament 2013. június 12-i jogalkotási állásfoglalása a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési mechanizmus létrehozásáról szóló tanácsi rendeletre irányuló tervezetről

Internetes források

1. Working Party for Schengen Matters. https://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/preparatory-bodies/working-party-schengen-matters/. Letöltés ideje: 2022.10.21.

2. Justice and Home Affairs Council, 3-4 March 2022. https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/jha/2022/03/03-04/. Letöltés ideje: 2022.10.21.
3. Justice and Home Affairs Council, 9-10 June 2022. https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/jha/2022/06/09-10/. Letöltés ideje: 2022.10.21.

Veronika Zsófia Tóth[a*] - Attila Vedó[b] - Gábor Németh[b] - József Balla[b]

Comparison of field research with human force and UAV

Department of Remote Sensing and Geomatics, Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Budapest, Hungary;[a] Department of Border Policing, University of Public Service Faculty of Law Enforcement, Budapest, Hungary [b]*

*tovsaat@gmail.com

Linguistically proofread by rewident Wojciech Narkun Polish Tax and Customs Service

Comparison of field research with human force and UAV

Unmanned Aerial Vehicle (abbreviation: UAV)s are becoming increasingly widespread due to their versatility, evolving technology, and declining prices. UAVs with increasingly precise navigation, longer operating time, image and sound recording systems and load-bearing capabilities also play a significant role in security technology and law enforcement. In the recent study, an implementation and a comparative analysis of field search and rescue with human power and UAV were conducted. The aim of the tests was to compare the two methods in terms of efficiency, time, cost, as well as vulnerability and challenge in the task of finding hidden/lost persons and objects. The result of the human power search and rescue operation: 26 officers were able to scan the 0.34 km^2 area with a variable coverage in 3 hours and 5 minutes, 100% of the objects left behind and 66% of the hidden persons were discovered. Result of the UAV research: With 1 DJI Matrice 210V2 UAV, 2 officers were able to scan an area with a variable coverage of 0.34 km^2 in 2 hours and 29 minutes, 50% of the objects left behind and 100% of the hidden persons were discovered. The results indicated that, search conducted by UAV is more effective in locating people and that given size area can be scanned in shorter period of time. A cost analysis was carried out, and the UAV research was 88% cheaper than the human force effort. According to best knowledge, there are no experimental studies to support the claim that UAVs are more effective in search and rescue (abbreviation: SAR) missions. The participation of more people in human force research means potential vulnerability of more people, however, in case of UAVs, the risk of the device's failure in falling down has to be considered, which could result in personal injury and property damage.

Keywords: UAV; human force; search missions

1. Introduction

Significant published experience is already available in the UAV field research and person search. This can be proved by two circumstances. First, the companies developing cameras that are applied on the UAV are proudly publishing successfully conducted tests and applications on their own websites. Second, the increase in the number of scientific articles in the subject can be clearly traced in recent years as it can be seen in Figure 1.

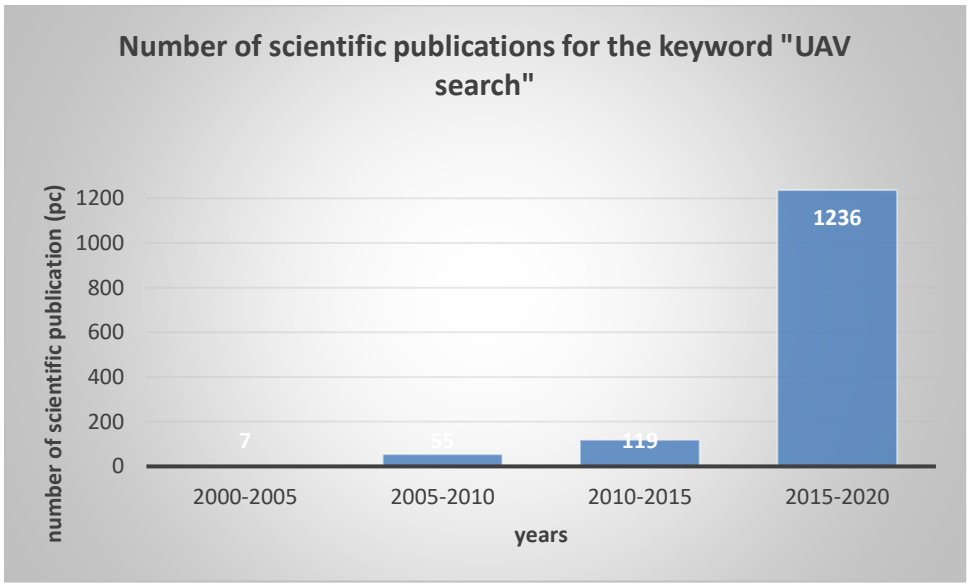

Figure 1: Number of scientific publications for the keyword “UAV search”, based on Web of Science database

However, any comprehensive analysis, summary, or case processing in the Hungarian literature were not found.

A visual and thermal camera is essential in successful completion of the mission.

The visual camera can be used mostly in case of open space and during daytime, while the thermal camera can be used both day and night. Based on the articles studied, the use of thermal imagers in SAR operations appears to be essential (Rudol and Doherty 2008; Molina et al. 2012). Other detection techniques, e.g. mobile phone detection has been only experimental so far. For example, in a study (Albanese et al. 2020) a Search-and-Rescue Drone-Based Solution (abbreviation: SARDO) which uses the high penetration rate of mobile phones in the society to localize missing people was presented.

More than 500 people around the world have been rescued from danger by drones, according to new statistics collected by DJI, the World’s leader in civilian drones and aerial imaging technology. (1) According to Bimber, researcher of the Johannes Kepler University, 38 out of 42 people were found in 17 attempts to search for disappearances in the forest. (2) In the United

States, a total of 17 cows and calves wandered in a forest in the mountains in an area of more than 100 km^2, all were found by UAV search with a high-resolution thermal imager. (3) Distinguished summary on the possibilities of using thermal imagers can be found in the review of Krišto and Ivašić-Kos (Krišto and Ivašić-Kos 2018). The disadvantage of the cameras is that the wanted person can be hidden due to the vegetation cover (forest). The logical solution to this is that sooner or later, during continuous flight, there is an angle of view that ensures that at least a part of the body surface "pops out" so that it becomes visible. (4) Artifical intelligence (A.I.) can be applied to separate humans and another detected objects (Schedl et al. 2021). If the person is reluctant to be found (for example, border security tasks), he or she can even reduce its possibility by limiting their radiation (thermal insulation), which may make it more difficult to detect with a thermal imager. It worth studying and researching of the limits of detection threshold, the detection sensitivity or efficiency of the insulation. Any suitable literature concerning this issue was not found. The detection range of a thermal imager obviously depends on the ambient (terrain) temperature, the higher the contrast (e.g. in winter), the easier it is to detect. Another area of possible research is how to optimize the flight path of the drone so the observation time can be as big as possible comparing to non-observation time (Restas 2019). The latest development of this topic is examined in the work of Adam Yamnaz, who undertakes to optimize the simultaneous application of several drones (Adam 2020). In the study of efficiency, Kang's work focuses on the capabilities of drones, which are mostly related to technical features (Kang 2020). To increase search efficiency, the SARDO system in Albanese et al. research focuses on the detection and location of mobile phones, assuming that wanted person has such device (Albanese et al. 2020). Several publications show that, in addition to the possibility of increasing successful rate of UAV SAR operations, also examine ethical issues, how the order of rescue and assistance is determined among those who are in need (Roesner et al. 2008; Son and Kang 2020).

Based on the mentioned above, the comparison of the use of visual and thermal imagers clearly dominates the studies of the efficiency of SAR operations, within which in many cases they focus on the problems of image analysis. It can also be stated that, all literature, without further investigation, practically treats it as an axiom that drone aerial research is more efficient than traditional research using human resources. To the best of our knowledge, there are no experimental studies to support this claim. It hasn't been any study that would have examined the effectiveness in comparing the use of UAV with the ground forces in searching missions. The actuality of the present study is given by the illegal migration, which has been a problem for years. A security fence was erected in 2015 in the southern part of Hungary, on the

Hungarian-Serbian and Hungarian-Croatian border sections. This fence physically isolates the green border, the border sections between official border crossing points. According to the relevant government decision due to the European migration crisis, the fence was designed to prevent from extreme immigration pressure (Gyollai and Korkut 2019).

Based on the studies reviewed, the conclusion can be drawn from the fact that a thermal camera was used to search for missing persons in almost all cases. In this paper we present SARDO, a drone-based search and rescue solution that leverages the high penetration rate of mobile phones

in the society to localize missing people.

2. Materials and methods

The National Laboratory of Security Technologies' UAV competence research team carried out comparative analyses of a field research with human force and UAV at the Police Education and Training Centre (PETC) shooting and field exercises' range in Nagytétény (coordinates: N 47.4216 °, E 18.9759 °). The aim of the tests was to compare the two methods in terms of efficiency, time, cost, and vulnerability and risk in the task to find hidden people and objects. The division into two parts (using human force and UAV for search) and two phases (winter, foliage-free research and the spring, post-foliar phase). Recent study presents the two parts of the first phase, the human force and UAV foliage-free research.

The first part of the first phase (human force research) was carried out on the 3rd of December, 2021. The task was to find 3 hidden persons and 2 objects (a ladder and a bag) in the 0,34 km^2 area by a human search team of 26 law enforcement officers and cadets. The area was divided into 3 sections, which was scanned by two officers and 24 cadets of the University of Public Service, specialized in border policing. The human power participating in the search carried out the tasks in accordance with the Hungarian National Police Team Service Regulations and the professional recommendations. The members of the team searched the sections with different coverage with a pace that people and objects can be detected and not leaving uncontrolled areas behind. The second part of the first phase (UAV was used for search) was carried out on the 3th of December, 2021. The task was also to find three hidden persons and two objects (a ladder and a bag) in the 0,34 km^2 area by an UAV. The UAV was a DJI Matrice 2010V2, operated by two police officers from Csongrád-Csanád County Police Headquarters. The UAV had both visual and thermal camera. There were five take-offs in total, and maximum flight altitude was 70 meters. The UAV was manually controlled, the visual and the thermal camera was used

alternatively. Firstly, an overview flight was carried out, and then the remote pilot proceeded according to topographic conditions and relying on experience.

An estimated cost calculation was also made to compare the two methods.

3. Results

The aim was to compare the two methods in terms of efficiency, time, cost and risk. The results of human force and UAV research are shown in Table 1.

Table 1: The results of human force and UAV research

Factors	Search by Human force (2021. 12. 03.)	Search by UAV (2022. 02. 03.)	Compliance
Circumstances of the tests			
Rain	-	-	
Moisture	50-65 %	62%	
Wind speed and direction	NW, 18-19 km/h	SE, 14-18 km/h	
Cloudage	sparse	scattered cloud cover	
Temperature	3-5 □C	6-7 □C	
Number of officers involved in research	26	2	
Process of the experiment			
Time required for the entire research (including technical preparations))	3 hours, 5 minutes	2 hours, 29 minutes	
Time required for actual research (the time spent in the field by the research team and the time spent by the UAV in the air)	2 hours, 8 minutes	1 hour, 30 minutes	
Time of firs discovery	84th minute	46th minute	
Time of second discovery	91st minute	61st minute	

Time of third discovery	132nd minute	65th minute	
Time of fourth discovery	143rd minute	147th minute	*In the drone test, the transition time (9 ') of the wanted people was subtracted from the total time*
Number of discovered objects	2	1	
Number of discovered people	2	3	

The results show that the success rate was higher in UAV search. The goal was to detect a total of two objects and three persons in the 341 063 m^2 area, measuring the time required for detection and the time required to scan the whole area. Both two objects and two of the three persons were found by human force. One of the two objects and all three people were found by UAV. Twenty-six officers and cadets were able to scan the whole area within three hours and 5 minutes. Two officers with 1 UAV were able to scan the area in 2 hours 29 minutes. It is 19% less than the human force research. In the first three observation, the UAV required less time than the human force (55% less in the first observation, 70% less in the second observation, 49% in the third observation) In case of the fourth observation, UAV was slightly slower. The human force made the fourth discovery in the 143rd minute. In contrary, the UAV made the fourth discovery in the 147th minute, so it was 1% slower than human force. Overall, UAV reconnaissance was 43% faster. In the fourth case, the length of the UAV detection was caused by the fact that wanted person stood in a coniferous forest in a dark coat. With human force, this person was not detected.

The time of the discovers can be seen in Figure 2.

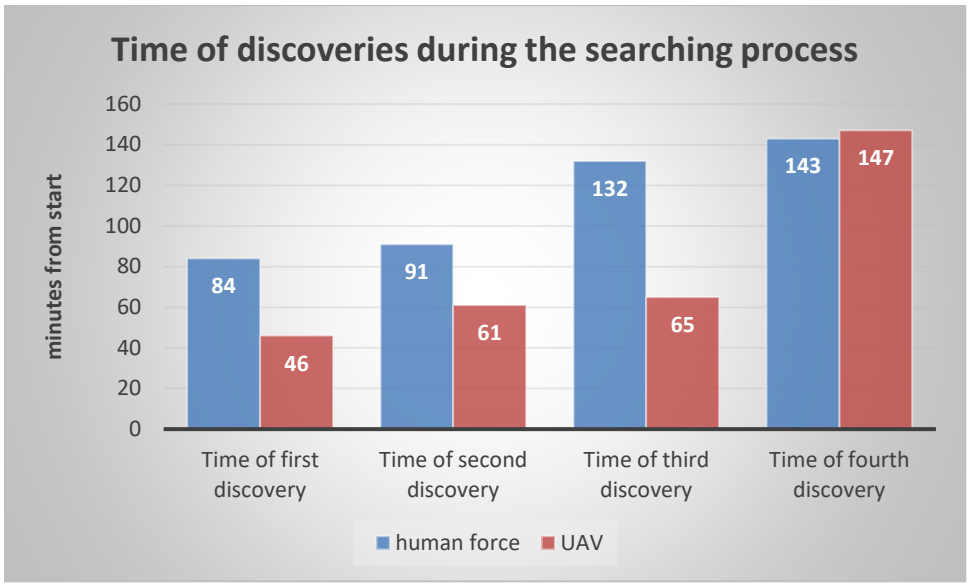

Figure 2: Time of discoveries during the searching process

The cost for the member of the search team is 12,5 Euro/hour/each. Given that 26 officers took part is the search mission, and the total research was about 3 hour long, the total cost is 975 Euro. In case of UAV measurements, the amortization of the equipment, the cost of electricity consumption and the wage of the operators have been taken into account. Amortization has been calculated using the straight-line method also used by accountants. In doing so, in addition to the purchase price of the tool, the amount that the tool is useful should be estimated when reaches the end of its operation, this is called the residual value. Subtracted the residual value from the cost of acquisition, the cost to be written off, which is divided by the expected useful operation of the tool (in year) the amortization value for one year can be obtained. Finally, dividing this with the number of measurements expected in a year gives the amortization cost per measurement. In the recent case, the cost of DJI Matrice 210V2 is about. 8.330 Euro. The residual value is 1.660 Euro. The operation expectancy is about 5 year, and 100 control flights conducted in a year in considered. So, the amortization value for a measurement is 13.34 Euro. The cost of electricity can be calculated by knowing the capacity of the battery and the unit price of electricity. In the recent case, the whole measurement was 150 minutes. With one charge, the UAV can operate for 30 minutes, so 5 charging was required. 174.6 Wh is required to fully charge one battery, so five batteries require 873 Wh (0,873 kWh). 1 kWh electricity cost 0,1 Euro, so the cost of the electricity for the 150 minutes is 0,9 Euro.

Table 2: Cost of the human force and the UAv research

Costs	Sesearch by human force	Search by UAV (2022. 02. 03.)
costs	975 Euro (for 26 officers/cadets)	25 Euro (for 2 officers)
amortization	-	13,34 Euro
electricity	-	0,9 Euro
TOTAL	**975 Euro**	**39,24 Euro**

As can be seen in Table 2, the total cost of the human research was 975 Euro and using UAV for search was 39,24 Euro. So, the UAV search was around 97 % cheaper than using human force for search. Considering risk and safety, during the UAV search, only two officers were involved in the process, compared to the 26 officers and cadets in case of human force search. This would mean the potential vulnerability of far fewer people. In case of UAVs, the risk of falling has to be considered, which could result in personal injury and property damage. According to a study from 2020, meteorological, terrain and communication factors of flight environment have a great impact on UAV ground impact risk (Peng et al. 2020).

4. Summary

The aim of the tests was to compare the two methods in terms of efficiency, time, cost, and vulnerability and risk in the task to find hidden persons and objects. A review of the literature has demonstrated that UAVs are an integral part of SAR missions and a visual and thermal camera is essential to successfully complete the task. The task was to find 3 hidden persons and 2 objects (a ladder and a bag) in the 0,34 km^2 area by a human search team of 26 officers/cadets and by an UAV. The tests proved that using–UAV is more effective in discovering hidden persons (three persons compared to two persons). Human force proved to be more effective in discovering objects (2 compared to one). UAV search produced shorter time in scanning the whole area than the human force (2 hours and 29 minutes compared to 3 hours and 5 minutes). Cost analysis proved that using UAV for search is significantly cheaper than human force search (39,24 Euro compared to 975 Euro). The use of fewer officers in UAV search means the potential vulnerability of far fewer people, however, in case of UAVs, the risk of falling has to be considered, which could result in personal injury and property damage

5. References

1. Adam, E. Y. (2020): Connectivity considerations for mission planning of a search and rescue drone team. *Turkish Journal of Electrical Engineering & Computer Sciences*, 28(4), 2228-2243.
2. Albanese, A., Sciancalepore, V., Costa-Pérez, X., SARDO (2020): An automated search-and-rescue drone-based solution for victims localization. *arXiv preprint arXiv:2003.05819*.
3. Gyollai, D., Korkut, U. (2019): Border Management and Migration Controls. Hungary report.
4. Kang, W. (2020): A Study on the Effective Utilization of Public Service Drones-Focused on Search and Rescue Drones. *Korean Security Journal*, (62), 65-86.
5. Krišto, M., & Ivasic-Kos, M. (2018, May): An overview of thermal face recognition methods. *In 2018 41st International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics (MIPRO) (pp. 1098-1103).* IEEE.
6. Peng, H. A. N., Yifei, Z. H. A. O. (2020): Study on ground impact risk of UAV based on flight environment. *China Safety Science Journal*, 30(1), 142.
7. Restas, A. (2019): Path planning optimization with flexible remote sensing application. In: *Path Planning for Autonomous Vehicles-Ensuring Reliable Driverless Navigation and Control Maneuver*. Intech Open.
8. Roesner, F., Castrillión, C. A. S., Hartanto, R., & Struck, A. (2018, September): Optimal Search Strategies for Rescue Drones Based on Swarm Behaviour of Different Ethics. In *International Conference on Engineering Optimization* (pp. 122-131). Springer, Cham.
9. Rudol, P., Doherty, P. (2008, March): Human body detection and geolocalization for UAV search and rescue missions using color and thermal imagery. In 2008 IEEE aerospace conference (pp. 1-8). Ieee.
10. Son, H., Kang, W. (2020): A Study on Validity of the Applications of Search and Rescue Drone: Cost and Benefit Analysis and Review of Ethical Aspects. *Journal of Korean Criminological Asscciation*, 14(3)
11. Schedl, D. C., Kurmi, I., Bimber, O. (2021): An autonomous drone for search and rescue in forests using airborne optical sectioning. *Science Robotics*, 6(55), eabg1188.
12. *DJI Counts More Than 500 People Rescued By Drones Around The World* [online].

    12. Available from: https://www.dji.com/newsroom/news/dji-counts-more-than-500-people-rescued-by-drones-around-the-world [Accessed 9 February 2022].

13. *Clearer Vision for a Search-and-Rescue Drone* [online]. Available from: https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=X5lHDFuEd_I [Accessed 9 February 2022].
14. *Cattle Roundup using a drone and an infrared thermal camera* [online]. Available from: https://www.youtube.com/watch?v=qcP6SGOWt5k [Accessed 9 February 2022].
15. *ThermalCapture Fusion Zoom in Search and Rescue – Finding A Missing Person In The Woods* [online]. Available from: https://thermalcapture.com/thermalcapture-fusion-zoom-in-search-and-rescue-finding-a-missing-person-in-the-woods/ [Accessed 9 February 2022].

Kalmár Ádám

Recenzió a „Rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői” című kötetről

Még teljesen magunk mögött sem hagytuk a koronavírust, amikor egyre-másra sorakoznak a rendkívüli helyzetek, biztonsági kihívások, melyek mindegyike kihat a rendészettudományra. Elég, ha csak a 2022. február 24-e óta folyamatosan zajló és egyre nagyobb méreteket öltő orosz-ukrán háborúra és annak geopolitikai, gazdaságpolitikai, rendészeti és társadalmi hatásaira gondolunk. Emellett korunk egyre jobban felboruló világrendjét egyéb, a közelünkben zajló katonai és nemzetbiztonsági kihívások, hibrid hadviselés és illegális migráció, menekültügyi válsághelyzet, megsokszorozódó árak és munkanélküliség sújtják, melyek mindegyike hatásait tekintve erősen érződik a rendészeti munkában is.

Van tehát elemezni való, van temérdek táptalaj a rendészettudomány területén tevékenykedőknek. Ezért hívta meg a rendkívüli helyzetek biztonsági tényezőit kutatókat a Magyar Hadtudományi Társaság több mint 22 éve létező – vagyis nagy múltú – Határőr Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja Szent László Napja tiszteletére rendezett 2022. június 27-i konferenciájára, melyen a részt vevő előadók színvonalas előadásai a szerkesztők áldozatos munkája segítségével vaskos periodikában jelentek meg. A Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXIV. száma ünnepélyes bemutatására 2022. november 18-án a pécsi Magtár Látogatóközpontban került sor. A könyvbemutatón a személyes tanácskozás sem maradt el. Dr. Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy, a Belügyminisztérium Oktatási Főszemlélője és a Magyar Rendészettudományi Társaság alapító főtitkára kiemelte, hogy a periodika csak a gyümölcs, az igazán fontos esemény maga a konferencia, melyet a pécsi tudományos műhely hívott életre és teremtett vele hagyományt. A könyvbemutatón a periodika méltatása mellett kiváló előadást hallhattak az érdeklődők dr. Kemenesi Gábor PhD adjunktus, a PTE Szentágothai János Kutatóközpont kutatójának részéről „Bemutatkozik az X-betegség” címmel.

A korábbi 23 kötet sokunk polcán ott sorakozik, és megfigyelhető, hogy évről-évre egyre több írást tartalmaz, egyre vastagabb lesz a továbbra is fehér, fedőlapján a határőr hagyományokhoz híven karmaiban kardot tartó zöld turulmadaras könyv. A nemzetközi konferencián elhangzott tudományos művek összegyűjtésével 366 oldalon 41 tanulmányt tartalmazó kötet jöhetett létre. A vaskos könyv 46 szerzője nemcsak a tudományos világból érkezett. Köztük ugyanúgy

képviseltették magukat a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem doktori iskoláinak és egyetemi tanszékeinek vezetői, professzorai és PhD hallgatói, mint immár sokadik alkalommal a Pozsonyi Rendőrakadémia egyetemi tanára. Megtisztelte írásával a szerkesztőket 2022-ben a Pécsi Egyházmegye megyéspüspöke ugyanúgy, mint az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság főigazgatója, a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság szakértője vagy a Nemzeti Információs Központ elemzője, kapitányságon dolgozó rendőrtiszt és katasztrófavédelmi szakember egyaránt. Nyilvánvaló tehát, hogy miként a rendkívüli biztonsági helyzetek és kihívások igen sokrétűek, éppúgy színes azon szakemberek palettája is – had- és rendészettudósok, közigazgatás és oktatás területén dolgozók – akik ezeknek a kihívásoknak az elemzésére vállalkoztak.

A kötet beköszöntőjében dr. Pintér Sándor belügyminiszter osztja meg az olvasóval fővédnöki gondolatait, elsőként kiemelve, hogy a konferencia elnevezése nem is lehetne aktuálisabb. Ahogy írja, a mindennapokban még jelen van a koronavírus, az elhúzódó háború és erősödik az illegális migráció, mellyel kapcsolatban szinte látnoki képességeket felvillantva jegyzi meg, hogy az erőszak terjedése nyomán feltehetően a tűzharc sem kizárt. (Az azóta eltelt időszakban már tudjuk, igaza volt. Elég csak arra az esetre gondolni, amikor 2022. november közepén hazánkban embercsempészek lőttek rendőrökre menekülés közben egy furgonból.)[1] A rendészetet is felügyelő miniszter ezen gondolatokkal kívánt eredményes eszmecserét: *„Könnyen belátható, jelentős erőfeszítések árán elért biztonságunkat egyre több tényező veszélyezteti. Társadalmunkra, gazdaságunkra gyakorolt hatásaik mérséklése, megőrzése érdekében elengedhetetlen a rendészet veszélyhelyzeti tevékenységének tudományos igényességű elemzése, a rendészettudomány és a hadtudomány objektív kutatási eredményeinek figyelembe vétele.”*

A kötet első fejezete a *biztonság komplexitása* címet viseli. Ebben a fejezetben nyolc összefoglaló jellegű monográfia kapott helyet, köztük a Covid-járvány idején a televízió képernyőjén gyakorta látott dr. Rusvai Miklós vírusszakértő előadásának tanulmány változata is, mely rámutat társadalmunk és a globalizált gazdasági rendszer sérülékenységére. Járványtani-diagnosztikai elemzése a járvány két és fél éve és öt hazai hulláma alatt összegyűjtött információkat és kutatási eredményeit tárja elénk, kiemelve milyen tapasztalatok

[1] Magyar Hírlap: Videón, ahogy az embercsempészek rendőrökre lőttek! Online: https://www.magyarhirlap.hu/belfold/20221117-videon-ahogy-az-embercsempeszek-rendorokre-lottek (letöltés ideje: 2023.02.08.)

gyűltek össze a jövőbeni járványos megbetegedések elleni küzdelem érdekében. Kitér a rendészeti kihívásokra is, kiemelve, hogy a nagy ragályozó képességű vírusok kórokozói génmódosítást követően akár biofegyver előállítására is alkalmasak lehetnek. Emellett jelzi, a rendvédelemben is tapasztalt oltásellenesség a védekezés hatékonyságát rombolhatja. A jövőbe tekintve hasznosnak értékeli a járvány megfékezésével kapcsolatos tevékenységeket, hiszen korántsem biztos, hogy a kialakuló új pandémiák is hasonlóan „jóindulatúak" lesznek és elsősorban az idős, krónikusan beteg korosztályban szedik áldozataikat. A rendészet jól vizsgázott ugyan a járvány megfékezése terén végzett munkában, azonban ez mind keveset ér, ha a Covid-19 időszakában összegyűjtött tapasztalatok alapján a problémák leküzdése érdekében a rendvédelmi szervek nem tesznek intézkedéseket.[2] Szintén ebben a fejezetben osztja meg gondolatait dr. Teke András, a *Helyzetek-tényezők-biztonság* címet viselő tanulmányában, a konferencia címében megjelölt fogalmak összefüggéseinek feltárására vállalkozik. Megállapítja, hogy a rendkívüli helyzetek egy folyamat olyan szakasz állapota miatt alakulnak ki, melyet már nem lehet normál megoldásokkal kezelni. Ezt pedig nemcsak külső tényezők hatásai váltják ki, hanem egy nem optimálisan működő rendszer külső beavatkozástól mentes egyensúlyi állapotától való eltérések is okozhatják, így a biztonsági tényezők nem megfelelően hatnak.[3] A biztonság katonai-rendészeti kutatásának szomorú apropót ad, hogy minden évben magas, száz és kétszáz között alakul a nemzetközi konfliktusok száma globálisan. Dr. Resperger István *Az orosz-ukrán háború biztonsági kihatásai, és műveletek elsődleges értelmezése* című térképekkel és számadatokkal gazdagon illusztrált tanulmánya három fázisra osztja a 2022 nyaráig véghezvitt orosz hadműveleteket és Ukrajna országvédelmi erőfeszítéseit. Előrejelzései – melyek szerint Oroszország politikailag mindinkább elszigetelődik, azonban a gazdasági szankciók hatásai a nyugat-európai államok lakosságát fájdalmasan érintik, és a fegyverszállítások csak a kiképzés és a logisztika kihívásainak megoldása után lehetnek hatékonyak – újabb fél év után is helytállónak bizonyultak.[4] A szerzővel egyetértve az is kijelenthető, bárki győz ebben a konfliktusban, annak valójában csak vesztesei lesznek.

A rendezetlenség zűrzavaros, kusza, átláthatatlan helyzetet jelent, mely akkor nyer értelmet, ha az olvasó a második fejezetben lévő írásokat tanulmányozza. *A rendezetlenség biztonsági*

[2] Rusvai Miklós (2022): Pandémiák, járványok, bioterrorizmus: kihívások a közrend ellen. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 21-31.
[3] Teke András (2022): Helyzetek-tényezők-biztonság. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 39-49.
[4] Resperger István (2022): Az orosz-ukrán háború biztonsági kihatásai, a műveletek elsődleges értelmezése. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 67-76.

kihívásai című fejezetben hat mű kapott helyet. Dr. Halmosi Zsolt, az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság főigazgatója tanulmányának címe beszédes; *Tizenegy év kihívásai – háború és béke.* A szerző országos rendészeti vezetőként is számos kihívással találkozott nap mint nap a kiemelkedő érdeklődést kiváltó rendezvények biztosításától a közúti balesetek káros következményeinek felszámolásán keresztül a legfontosabb személyi döntésekig. Ezek mellett azonban előre nem látható események sora is megjelent vezetői gyakorlatában, így részben döntésein múlott a 2013 évi rendkívüli hóhelyzet és a dunai árvíz, a 2014-2015-ös tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet vagy a pandémia és az Ukrajna területén jelenleg is zajló háború miatt elmenekülő milliók ellátásának színvonala. A szerző rövid esettanulmányaiban a rendvédelmi szervek irányításához vagy akár a rendészeti felsőoktatás számára nélkülözhetetlen tapasztalatokat fogalmaz meg egyes rendészeti intézkedések meghozatalával kapcsolatosan.[5] Rendkívüli események a megszűnt határőrségnél jelentős számban történtek, ezekből ma is tanulhatunk, különösen azért, mert dr. Fórizs Sándor az 1990-es évek elején, még a határőr sorállomány időszakában bonyolult és nehézségekkel teli időszakban lévő szervezet rendkívüli eseményeit villantja fel a Magyar Nemzeti Levéltár kordokumentumai alapján. Tanulmányából láthatjuk, hogy a sorállományról a hivatásos állományra történő kényszerű átállás, a délszláv háborúk fiziológiai és pszichés hatása, a határvadász századok megszervezése és határbiztosítása, valamint a felvett hivatásos állomány rohamos kiképzése folyamatosan romló fegyelmi helyzetet és növekvő számú rendkívüli eseményt produkált. Ezek az esetek (súlyos balesetek, öngyilkosságok, vétlen lövések, vagy akár fegyveres túszejtés) olyan fokon bonyolulttá tették a vezetői-parancsnoki munkát, melynek a terhével a jelenlegi vezetés már nem szembesül, ezért érdemes a szerző gondolatainak ismerete mindazok részéről, akik a sokszor emlegetett „parancsnoki gondoskodás" terhét akarva-akaratlanul jelenleg is viselik.[6]

A *Rendkívüli helyzetek rendészete* című fejezetben hét publikáció kapott helyet, különösen olyan témákkal, mint az információszabadság korlátai a különleges jogrendben, válsághelyzetek által okozott stressz a rendőri munkában, az arcképelemzés, vagy a pandémia idején a rendészeti felsőoktatás hallgatóit ért kihívások. Nem maradhat el a témákat tekintve a migráció sem. A negyedik fejezetben kilenc tanulmányt találunk a témában, érintve a külföldiek

[5] Halmosi Zsolt (2022): Tizenegy év kihívásai – háború és béke. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 79-84.

[6] Fórizs Sándor (2022): Rendkívüli események a határőrségnél az 1990-es évek elején. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 91-100.

biztonsági kockázatának kérdéseit, az Európai Unió határigazgatási politikáját válsághelyzetekben éppúgy, mint az orosz-ukrán háború miatt előtérbe került menedékjogi feladatokat, az alkalmazott okmányokat (ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás). Különleges értéket ad a periodika e fejezetének a nemzetközi kitekintés is. Franciaországban a bevándorlás már politikai tényezőként van jelen, de az irreguláris migráció hatása Ausztriában és Németországban is hatással volt a bűnelkövetők statisztikai mutatóira, melyek esetében a bevándorló elkövetők aránya bizonyos időszakokban kimutatható növekedést hozott.

Kifejező és egyben beszédes cím lehet az ötödik fejezeté; *Kriminalisztika nem szokványos helyzetekben.* Ebben elsőként a kriminalisztika neves pécsi professzorának dr. Fenyvesi Csabának a tollából olvashatunk arról, hogy az orosz-ukrán háború során milyen kriminalisztikai módszerek alkalmazhatók elsősorban háborús bűncselekmények felderítése során. A szerző már a tanulmány megírása során érezte, hogy jelentős szerepe lesz a második generációs bizonyítékok közül a digitális adatoknak és a kibertérben fellelhető nyomoknak.[7] Igaza lett, sőt, azt talán még ő sem gondolta, hogy a „bucsai mészárlás" kapcsán oknyomozó újságírók a helyi lakosoktól orosz katonák által elvett mobiltelefonokkal történt beszélgetések és más digitális nyomok (térfigyelő kamera felvételek, műholdképek és az orosz közösségi háló információi) és interjúk alapján gyakorlatilag a civilek ellen elkövetett háborús bűnösök egy részét névvel és arcképpel azonosítják.[8] A kriminalisztikai fejezetben olvashatunk továbbá a Budapesten 2016. szeptember 24-én két rendőr sérelmére elkövetett körúti robbantás szemléjének tapasztalatairól, valamint olyan high-tech eszközökkel kapcsolatos ismeretekbe is betekintést nyerhetünk, mint a 3D fegyvernyomtatás vagy a rádiófrekvenciás ellentevékenység, melynek apropója a büntetés végrehajtási intézetekbe illegálisan becsempészett mobiltelefonokkal elkövetett bűncselekmények elleni küzdelem.

A hatodik, utolsó fejezet a máshova be nem illesztett tanulmányoké és hozzászólásoké. Ebben bemutatkozik a Határőr Kultúráért Alapítvány, olvashatunk a határon átnyúló gyermekkereskedelemről, valamint egy 2022-es kriminalisztika tankönyv és a komplementer rendészetről szóló monográfia recenzióját találhatjuk meg. A gyűjteményes mű az angol

[7] Fenyvesi Csaba (2022): Kriminalisztikai metódusok a rendkívüli (háborús) helyzetben. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 251-260.

[8] Crime scene: Bucha. Online: https://apnews.com/article/bucha-ukraine-war-cleansing-investigation-43e5a9538e9ba68a035756b05028b8b4 (Letöltés ideje: 2023.02.08.)

nyelvű rezümékkel és a korábbi 23 kötet tanulmány címeinek felsorolásával zárul, melyek mindegyike digitálisan is hozzáférhető a www.pecshor.hu honlapon.

Jó szívvel ajánlom mindazoknak a pécsi rendészeti tudományos műhely legújabb periodikáját, akik a rendészettudományon belül érdeklődnek az új eredmények iránt elsősorban a rendkívüli helyzetek rendészeti kezelésével kapcsolatosan.

Felhasznált irodalom

1. Rusvai Miklós (2022): Pandémiák, járványok, bioterrorizmus: kihívások a közrend ellen. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 21-31.
2. Teke András (2022): Helyzetek-tényezők-biztonság. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 39-49.
3. Resperger István (2022): Az orosz-ukrán háború biztonsági kihatásai, a műveletek elsődleges értelmezése. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 67-76.
4. Halmosi Zsolt (2022): Tizenegy év kihívásai – háború és béke. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 79-84.
5. Fórizs Sándor (2022): Rendkívüli események a határőrségnél az 1990-es évek elején. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 91-100.
6. Fenyvesi Csaba (2022): Kriminalisztikai metódusok a rendkívüli (háborús) helyzetben. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények* XXIV. 251-260.

Internetes források

1. Magyar Hírlap: Videón, ahogy az embercsempészek rendőrökre lőttek! Online: https://www.magyarhirlap.hu/belfold/20221117-videon-ahogy-az-embercsempeszek-rendorokre-lottek (letöltés ideje: 2023.02.08.)
2. Crime scene: Bucha. Online: https://apnews.com/article/bucha-ukraine-war-cleansing-investigation-43e5a9538e9ba68a035756b05028b8b4 (Letöltés ideje: 2023.02.08.)

Kalmár Ádám: Recenzió a „Rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői” című kötetről
Rezümé

Huszonnegyedik alkalommal jelent meg a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények című gyűjteményes kötet, melynek ünnepélyes bemutatására 2022. november 18-án került sor. A „Rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői” című Pécsett rendezett nemzetközi konferencián elhangzott tudományos előadások írásos publikációinak összegyűjtésével 46 szerző 41 tanulmányát tartalmazó könyv jött létre. A tanulmányok a biztonságunkat veszélyeztető katonai és nemzetbiztonsági kihívások, a pandémia és az erősödő illegális bevándorlás, a menekültügyi válsághelyzet és egyéb veszélyek rendészetre gyakorolt hatásaival foglalkoznak. A rendkívüli helyzetek negatív impulzusainak mérséklése érdekében szükséges a rendészet veszélyhelyzeti tevékenységének elemzése, a rendészettudomány és a hadtudomány objektív kutatási eredményeinek feltárása. A könyvismertetés során a szerző a változatos és időszerű rendészeti témák iránt érdeklődők részére röviden ismerteti és ajánlja a legfontosabb publicisztikákat.
Kulcsszavak: hadtudomány, hadtörténet, rendészettudomány, rendészettörténet, bűnüldözés, migráció

Ádám Kalmár: Review of the book “Security Factors of Emergency Situations”
English Résumé

The Pécs Border Guard Scientific Bulletin was published for the twenty-fourth time, and was officially introduced on the 18th of November in 2022. The book, which contains 41 papers by 46 authors, was compiled from the written publications of the scientific presentations given at the international conference called "Security Factors of Emergency Situations" held in Pécs. The papers deal with the impact on law enforcement of military and national security challenges, pandemics and increasing illegal immigration, the refugee crisis and other threats. In order to mitigate the negative impulses of emergency situations, it is necessary to analyse the emergency response of the law enforcement and to explore the objective research results of police science and military science. In the course of the book review, the author briefly describes and recommends the most important publicist articles for those interested in diversified and relevant policing topics.
Keywords: military science, military history, law enforcement science, law enforcement history, criminal investigation, migration